Пралетары ўсіх краў, злучайцеся!

Кошт нумару—3 кап.

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ БССР.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — — 70 к. « 3 « — — 2 р. « 6 « — — 4 » На 1 год — — 7 » Зьмена адрасу—10 кап.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок петыта пасьля тэксту — — — 50 кап. За радок петыта насярод тэксту — — 1 руб. За радок петыта перад тэкстам — — 1 р. 50 к. Сьпешныя—на 50 проц. даражэй. Зьніжка тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: за 1 дакумант—60 кап., за кожны дадатковы—30 кап. Беспрац. і чырвонаармейцы за 1 дакумант—15 кап., за кожны дадатковы—5 кап. Публікацыі ЗАГС'у—5 руб.

Падпіска прымаецца ў Цэнтрагенцтве Друку, ва ўсіх аддзяленьнях Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх паштова-тэлеграфных канторах.

Абвесткі прымаюцца канторай газэты: Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478

АДРАС РЭДАКЦЫІ—Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478. Тэл. рэдактара—769.

7-ы год выданьня. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА № 100 (1695) Чацьвер, 6-га мая 1926 г.

Усеагульная забастоўка ў Англіі.

Праца замёрла ва ўсіх галінах гаспадаркі краю.

Капіталістычны сьвет занепакоен, каб забастоўка не нарадзіла рэвалюцыі.—Буйныя ўласьнікі кідаюць Англію—Ніводнае судно не ўваходзіць у ангельскія парты.—Цэны на харчы растуць.—Бастуючыя будуць забясьпечаны харчамі праз кааператывы.—Н строй у бастуючых бадзёры.

Гэнэральная рада прафсаюзаў ня пойдзе на уступкі ураду.

Міжнародная пралетарская салідарнасьць з бастуючымі расьце.

Выканком Камінтэрну заклікае працоўных усяго сьвету праз галовы згодніцкіх правадыроў засноўваць к-ты дзеяньня і дапамогі бастуючым.

Да працоўных усяго сьвету!

У Англіі распачаліся падзеі, якія набылі ўжо зараз сусьветна-гістарычнае значэньне. На выклік, зроблены ангельскімі капіталістамі, адказала і арганізаваная рабочая кляса Англіі. Урад Бальдвіна сьвядома і хладнакроўна ў працягу доўгіх месяцаў рыхтуе разгром і суровае прыдушэньне ангельскае рабочае клясы; урад спадзяецца такім шляхам стварыць сабе больш моцнае становішча ў краі.

Ангельскі ўрад патрабаваў, каб вуглякопы згадзіліся: **1) зьнізіць і без таго малы заработак ня менш, як на 10 проц; 2) павялічыць працоўны дзень на 1 гадзіну; 3) адмовіцца ўтвараць калектыўны ўгавор у агульна-нацыянальным абхваце.** Кожны сьвядомы рабочы разумее, што **калі-б ангельскія капіталісты здолелі паставіць на калені гарнякоў, дык заўтра-ж такі, калі ня больш рашучы нажым будзе зроблены і на другія атрады ангельскіх рабочых.**

У справе барацьбы проці рабочае клясы буржуазея наладзіла свой адзіны фронт. Лібэральная партыя Англіі заявіла, што яна дасьць неабмежаваную дапамогу кансэрватарам проці рабочых. **Адзінаму фронту ангельскае буржуазеі мы павінны процістравіць адзіны фронт сусьветнага пралетарыяту. Барацьба брытанскіх гарнякоў ёсьць барацьба гарнякоў усяго сьвету.**

Камуністычны Інтэрнацыянал зварочваецца да ўсіх сваіх сяброў, спачуваючых яму, да ўсіх сваіх прыхільнікаў, дзе б яны ні былі і дзе-б ні працавалі. Кожны камуніст, дзе-б ён ні знаходзіўся, абавязан зрабіць усё ад яго залежачае, каб дапамагчы ў вялікай барацьбе ангельскага пралетарыяту. Такая дапамога зьяўляецца самым першым, самым элемэнтарным абавязкам кожнага сумленнага пралетарыя.

Гарнякі Нямеччыны, Францыі, Чэхаславакіі, Польшчы, Бэльгіі, Амэрыкі, Японіі і іншых краёў! Да вас першае слова Камуністычнага Інтэрнацыяналу! Ад вас залежыць у першую чаргу перамога ангельскіх братоў, якая будзе вашаю перамогаю. **Ніводнага пуда вугалю ці нафты ў часе стачкі ў ангельскія парты, або іншыя парты, адкуль яны маглі-б папасьці ў Англію!** Гэта не павінна застацца толькі на паперы.

Транспартнікі і чыгуначнікі ўсяго сьвету! Вы не павінны дазволіць, каб хоць адзін поезд ці карабель прывёз у Англію вугаль або нафту, пакуль ня скончыцца распачатая барацьба.

Усе сэкцыі Камінтэрну зьвернуцца да сацыял-дэмакратаў усіх краёў з прапановаю зараз-жа распачаць арганізацыю адзіных камітэтаў дзеяньня, якія ўзялі-б на сябе абавязак усебакова дапамагчы барацьбе ангельскіх рабочых. Сучасныя перамовы і абмежаваньне дыплёматычнымі адказамі былі-б злачынствам і сьведчылі-б аб адмове падтрымаць ангельскіх братоў. З правадырамі сацыял-дэмакратыі там, дзе яны гэтага хочуць, і праз іх галовы там, дзе яны пярэчаць, рабочыя сацыял-дэмакраты і беспартыйныя рабочыя павінны скласьці супольна з камуністамі камітэты дзеяньня і дапамогі ангельскаму пралетарыяту.

Ангельскім рабочым Камуністычны Інтэрнацыянал пасылае выказ свайго захапленьня з прычыны іх барацьбы, так гэраічна распачатае. Прыкладная арганізаванасьць ангельскіх рабочых прызвана адыграць зараз вялізарную ролю. З часу чартызму Англія ня ведала такога вялікага руху, які распачаўся зараз. **Ангельскія рабочыя могуць быць упэўнены, што ўсё сумленнае ў міжнародным пралетарыяце** з радасьцю дапаможа ў іх барацьбе.

Гісторыя стачачнае барацьбы ў Англіі ведае асабліва шмат прыкладаў, калі **некаторыя здрадніцкія правадыры станавіліся на чале руху рабочых, каб здрадзіць ім пры першым выпадку. Такі прынцып паноў Томасаў і кампаніі.** Памятайце, таварышы, **гэта небясьпека зьяўляецца самаю вялікаю з усіх,** якія пагражаюць вашаму сучаснаму руху. Камуністычны дэпутат Саклатвала выканаў свой абавязак, калі на першамайскім мітынгу сказаў: **„Калі вам давядзецца страляць, дык не страляйце ў рабочых“. Гэтыя простыя словы** пракоцяцца па ўсёй Вялікабрытаніі і **спаткаюць прыяцельскі водгук. Урад кансэрватыўнае партыі,** які ўзяў на сябе задачу задушыць і зьнішчыць ангельскі пралетарыят, **выклікае да сябе яшчэ больш вострую, цалком заслужаную нянавісьць працоўных усяго краю.** Бальдвін і ў палаце праліваў сьлёзы з прычыны грамадзянскае вайны. Так, **палітыка Бальдвіна ёсьць палітыка грамадзянскае вайны. Так, кансэрватыўны ўрад няўхільна ідзе да свайго канца.** Чым зараз ні скончылася-б распачатая ангельскаю рабочаю клясаю барацьба, **камуністы ўсяго сьвету абавязаны зрабіць усё,** што ад іх залежыць, **каб яна скончылася перамогаю над буржуазеяй.**

Няхай мацней і арганізаваньней будзе барацьба!

Усімі сіламі, усімі думкамі на дапамогу ангельскаму пралетарыяту!

Выканаўчы К-т Камуністычнага Інтэрнацыяналу.

ЗАБАСТОЎКАЮ АХОПЛЕНЫ УСЕ ГАРАДЫ.

Бастуюць усе 100 проц. транспартнікаў.

ЛЁНДАН, 5-V. Генэральная рада ангельскіх прафсаюзаў атрымала паведамленьні, што забастоўка распаўсюджваецца па ўсім краі. Гарады Нотынгам, Ньюкестль, Лідс і Брыстоль—паралізаваны. У Сэндэрлендзе ўсё замерла, апроч докаў. У Шатляндыі і Уэльсе забастоўка ахапіла ўсе раёны.

Прадстаўнік саюзу транспартнікаў заявіў карэспандэнту ТАСС, што **лёнданскія докеры маюць надзвычайна добры н строй, а забастоўка ажыцьцёўлена на ўсе 100 працантаў.**

Ангельскі камсамол выпусьціў адозвы, якія заклікаюць усіх рабочых да забастоўкі.

Становішча ў Лёндане.

Паліцыя і войска напагатове—Трамваі і падземныя чыгункі сталі.—Зачыніліся ўсе кансэрватыўныя газэты.—Тыднёвік кампартыі «Уоркер Уітлі» абярнуўся ў штодзённую газэту.

ЛЁНДАН, 4-V. Карэспандэнт ТАСС аб'ехаў некалькі кварталаў Лёндану, заселеных арыстакратыяй і буйнай буржуазеяй. Па вуліцах ходзіць вельмі мала аўтабусаў мясцовых ліній. **Усе аўтабусы далёкіх напрамкаў, трамваі і падзёмныя чыгункі зусім спынілі рух;** памяшканьні ўсіх станцый зачынены. Па вуліцах бесперарыўна ходзяць прыватныя аўтамабілі, вэласыпэды, матацыклі і г. д. Рух вельмі бязладны.

На вуліцах шмат бастуючых, настрой якіх надзвычайна ўзьняты. Зачынены ўсе канторы газэт і друкарняў. Кансэрватыўныя газэты «Дэйлі Графік», «Дэйлі Тэлеграф», «Дэйлі Мэйль» і інш. сёньня зранку ня выпушчаны. Іншыя газэты насьпех скончаны друкавацца да поўначы; у панядзелак іх нельга было дастаць. Па набярэжнай рэчкі Тэмзы разьяжджаюць грузавікі з войскам у поўнай ваеннай падрыхтаванасьці. **Штотыднёвы орган ангельскае кампартыі «Уоркер Уітлі» на час забастоўкі зроблен штодзённаю газэтаю «Уоркер Дэйль».**

Першыя стычкі забастоўшчыкаў з паліцыяй.

ЛЁНДАН, 5-V. Учора ўвечары вуліцы Лёндану былі запруджаны служачымі і рабочымі, што накіроўваліся ў цэнтр і назад. З прычыны амаль-што поўнага спыненьня аўтобуснага і трамвайнага руху, бесперарыўная чарада перапоўненых грузавікоў, прыватных аўтамабіляў і матацыкляў ледзьве прасоўваецца па вуліцах.

У адным з рабочых кварталаў Лідса здарылася стычка між паліцыяй і натоўпам, што спрабаваў спыніць два трамвайных вагоны, якімі кіравалі штрэйкбрэхеры. Паліцыя пусьціла ў ход гумавыя палкі. Вагонаважаты аднаго з трамвайных вагонаў быў выцягнуты па галаве жалезным ломам. Зроблен адзін арышт.

У раёне лёнданскіх докаў некалькі тысяч мужчын і кабет спынялі аўтамабілі і прымушалі пасажыраў з іх ісьці пешкі. Шофераў, якія на слухаліся загаду спыніцца, натоўп сьцягваў з аўтамабіляў і прыводзіў апошнія ў нягоднасьць. Палісмэны з гумавымі палкамі ў руках разагналі натоўп.

Генэральная рада прафсаюзаў ня пойдзе на ўступкі ўраду.

ЛЁНДАН, 5-V. Генэральная рада ангельскіх прафсаюзаў ухваліла не распачынаць новых перамоў, калі ўрад ня зробіць аб гэтым сваёй прапановы.

Сябры парляманцкае фракцыі рабочае партыі адмовіліся ўдзельнічаць у працы палаты вобшчын. Выключэньнем зьяўляюцца толькі пытаньні, якія датычаць забастоўкі.

Лёрды перапужаны зданьню рэвалюцыі.

Пасяджэньне палаты лёрдаў у зьвязку з забастоўкаю.

ЛЁНДАН, 5-V. У часе абгавору ў палаце лёрдаў сучасных падзей, лёрд Сольсбэры, агаласіўшы ліст караля, водлуг якога абвяшчаецца надзвычайнае становішча, прапанаваў падвесьці каралю адрас удзячнасьці. Далей Сольсбэры заявіў, што ўрад можа абраць толькі адзін шлях, калі яму пагражаюць агульнаю забастоўкаю. Урад не можа весьці перамоў, калі перад яго тварам пагроза.

Халдэн у сваім выступленьні пасьля Сольсбэры заявіў, што забастоўка выбухнула з прычыны адмовы ўраду весьці далей перамовы. Бастуючыя, зазначыў Халдэн, былі салдатамі ў вялікую вайну і зараз зьяўляюцца прыкладам нацыянальнага духу рашучасьці. Урад не павінен абмінуць ніводнае магчымасьці праводзіць далей перамовы.

Асквіт (правадыр лібэралаў) зазначыў: Халдэн упусьціў тое, што ўсеагульная забастоўка зьяўляецца замахам, накіраваным проціў грамады. Ніякі ўрад ня мог-бы адмовіцца пайсьці на такі вызаў.

Бальфур зазначыў, што калі ўрад перадасьць сваю грамадзкасьць трэд-юніёнам, дык зробіць самую пагібельную ў гісторыі рэвалюцыю.

ЗА ШТО БЫЎ АРЫШТАВАНЫ т. САКЛАТВАЛА.

Паведамляюць, што прычынаю да загаду арыштаваць Саклатвалу была прамова, якую ён зрабіў на мітынгу 1-га мая.

Зварачваючыся да прысутных на мітынгу салдат, Саклатвала заявіў: „КАЛІ ВАМ ДАВЯДЗЕЦЦА СТРАЛЯЦЬ, ДЫК НЕ СТРАЛЯЙЦЕ Ў РАБОЧЫХ, А СТРАЛЯЙЦЕ Ў ГАСПАДАРОЎ“. Тут-жа ён прапанаваў паліцыі данесьці аб яго словах, куды належыць.

Водлуг апошніх паведамленьняў, Саклатвала арыштован.

Саклатвала вызвален.

ЛЁНДАН, 4-V. Саклатвалу выклікаў сёньня зранку судзьдзя, які пасьля разгляду сутнасьці справы, знашоў магчымым вызваліць яго пад абавязацельства не рабіць прамоў нідзе, апроч парляманту.

Урад запужвае забастоўшчыкаў браняносцамі.

ЛЁНДАН, 4-V. На рэйд Ліверпулю прыплылі два браняносцы. Прыстань ачэплена войскам.

Томас і яму падобныя спрабавалі ў апошні момант сарваць забастоўку.

ЛЁНДАН, 4-V. Перадаюць, што некаторыя сябры рады прафсаюзаў у апошнія хвіліны перад пачаткам усеагульнае забастоўкі спрабавалі перакanaць вуглякопаў, каб тыя адмовіліся ад сваёй пазіцыі ў пытаньні наконт зьмяншэньня заработку, а згадзіліся ўхваліць даклад вугольнае камісіі, як аснову для перамоў.

Прадстаўнікі вуглякопаў пры дапамозе большасьці рады прафсаюзаў рашуча адхілілі гэтую прапанову.

Ушанаваньне правадыроў забастоўкі.

ЛЁНДАН, 4-V. Лідэрам горнарабочых Куку і Сьміту пры выхадзе іх з парляманту была наладжана авацыя вялізарнаю грамадою рабочых.

Рабочыя вячэрняе зьмены лёнданскіх прадпрыемстваў разыходзяцца да дому ў самым бадзёрым настроі з сьпевамі і жартамі.

Англія ізалявана ад усяго сьвету.

ПАРЫЖ, 5-V. **Пераходныя зносіны між Англіяй і эўрапейскім матэрыком спынены.**

„Белыя „лыцары“ Ку-Клукс Клану у Лёндане.

ЛЕНДАН, 5-V. У Лёндане заснаваўся аддзел Ку-Клукс Клана (фашысцкі тайны саюз). Члены Ку-Клукс-Клана, апранутыя ў доўгія белыя балахоны з нашытымі на белым баку чырвонымі крыжамі і ў масках з вузкімі шчылінамі для вачэй, у першыню публічна зьявіліся ўчора ўвечары на сходзе ў адным з кварталаў Лёндану.

Рабочая салідарнасьць з бастуючымі расьце.

Заява Эддо Фімэна.

АМСТЭРДАМ, 4-V. У гутарцы з карэспандэнтамі ТАСС наконт ходу і пэрспэктыў руху салідарнасьці з ангельскімі рабочымі Эддо Фімэн заявіў: «Становішча ў Галяндыі ў гэтым сэнсе—спрыяючае. Ад Нямеччыны пакуль-што няма паведамленьняў. У іншых краёх пэрспэктывы таксама даюць добрыя надзеі.

Пазіцыя ангельскіх рабочых надзвычайна выразная. Становішча значна больш спрыяючае, чымся ў Нямеччыне ў другой палове 1923 г.»

Усеагульная забастоўка ў Англіі.

Заклік выканкому КІМ'а.

Выканком Камінтэрну Моладзі зьвярнуўся да рабочае моладзі ўсіх краёў і да ўсіх камуністычных саюзаў моладзі з заклікам дапамагчы ўсімі сіламі забастоўцы.

Адозва выканкому МОПР'у.

Выканком МОПР'у ў адозьве да ўсіх сэкцый МОПР'у заклікае сваіх членаў і шырокія масы працоўных распачаць заснаваньне баявога тылу для ангельскага вучастку сусьветнага рабочага фронту, каб пралетарскія ахвяры чарговае схваткі між працаю і капіталам не засталіся без падтрыманьня.

Працоўныя вольнае савецкае краіны

не пакінуць ангельскіх братоў па клясе без падтрыманьня.

Цэнтральныя к-ты прафсаюзаў воднікаў і мясцовага транспарту абвяшчаюць частковую стачку ў партох СССР, якія экспартуюць грузы, прызначаныя для Англіі. Гэтая стачка будзе распаўсюджана і на пагрузку грузаў, прызначаных і для другіх краёў, калі вынікае западозранасьць, што гэтыя грузы пойдуць у Англію.

Прэзыдыум УЦСПС супольна з прадстаўнікамі ўсіх ЦК прафсаюзаў ухвалілі: заклікаць усіх членаў прафсаюзаў СССР адлічыць адну чвэртку дзённага заработку на падтрыманьне бастуючых рабочых Англіі; неадкладна перавесьці генэральнай радзе ангельскіх трэд-юніёнаў з сродкаў УЦСПС і цэнтральных к-таў прафсаюзаў 250.000 руб., як першы ўзнос у лік надыходзячых паступленьняў.

УЦСПС у адозьве да ўсіх членаў прафсаюзаў СССР заклікае рабочых і служачых усяго Савецкага Саюзу, усіх працоўных нашае вялікае рэспублікі працы прыйсьці на дапамогу пралетарыяту Англіі, адлічыўшы чвэртку аднадзённага заработку. „Гэта тое, што прафэсыянальна-арганізаваныя працоўныя СССР могуць і павінны зрабіць, каб падтрымаць сваіх ангельскіх братоў па клясе і змаганьню“—гаворыцца ў адозьве.

Міжнародны пралетарыят падтрымае забастоўку.

«МІЖРАБПОМ» НА ВАРЦЕ ДАПАМОГІ БАСТУЮЧЫМ.

БЭРЛІН, 5-V. Гэнэральны сэкратарыят Міжрабпому ў Бэрліне атрымаў ад прэзыдыуму ангельскае сэкцыі, старшынёю якога лічыцца Ленсбэры, прапанову склікаць у Амстэрдаме экстраную сэсію пашыранага ЦК Міжрабпому, каб абмеркаваць меры і спосабы дапамогі ў барацьбе ангельскіх вуглякопаў.

ПРЫВІТАНЬНЕ БАСТУЮЧЫМ АД САЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ ДЭПУТАТАЎ ПРАСКАЕ ДУМЫ.

ПРАГА, 4-V. Водлуг прапановы камуністычнае фракцыі, праская гарадзкая дума ўхваліла галасамі ўсіх сацыялістычных партый пастанову паслаць ангельскім вуглякопам прывітальную тэлеграму ад імя сацыялістычнае большасьці думы.

НЯМЕЦКІЯ ГАРНЯКІ САЛІДАРНЫ З ЗАБАСТОЎШЧЫКАМІ.

БЭРЛІН, 3 V. Паведамленьне пра забастоўку ангельскіх гарнякоў было з уздымам спаткана дэманстрацыямі, наладжанымі нямецкай кампартыяй у Дортмундзе, Дуісбурдзе і Эсэне. Удзельнікі ўхвалілі рэзалюцыі з выказам салідарнасьці бастуючым.

ГАРНЯКІ ЧЭХАСЛАВАКІІ ПАТРАБУЮЦЬ АД ЗГОДНІЦКІХ САЮЗАЎ ДАПАМАГЧЫ ЗАБАСТОЎЦЫ.

ПРАГА, 4 V. Атрымаўшы весткі аб распачатай у Англіі забастоўцы, дэлегацыя чэхаславацкіх горнарабочых зьвярнулася да аб'яднаньня сацыял-дэмакратычных прафсаюзаў і да сацыял-дэмакратычнае партыі з прапановаю аб супольным выступленьні, каб наладзіць грашовыя зборы на карысьць бастуючых горнарабочых.

Сацыял-дэмакраты абяцалі даць адказ праз два дні.

„Камітэт дзеяньня і дапамогі ангельскім рабочым“ у Парыжы.

ПАРЫЖ, 5 V. Забастоўка ангельскіх рабочых знаходзіць жывы водгук сярод францускага пралетарыяту. **Аб'яднаньне рэвалюцыйных прафсаюзаў склала камітэт дзеяньня і арганізацыі дапамогі ангельскім рабочым.** Асноўны лёзунг камітэту: «Ні аднаго кілёграму вугалю Англіі». Унітарная канфэдэрацыя працы (рэвалюцыйныя прафсаюзы) паслала генэральнай радзе прафсаюзаў тэлеграму, у якой паведамляе аб падрыхтаванасьці францускіх рабочых дапамагчы ангельскім таварышом.

Француская кампартыя наладжвае мітынгі і дэманстрацыі ва ўсіх партовых раёнах, куды выяжджаюць Манмусо, Сэмар, Дорыё, Крэмэ і інш.

Чыгуначнікі наладзілі байкот перавозкі вугалю ў напрамку да Англіі. Докеры наладжваюць байкот пагрузкі вугалю.

Вестак аб мерапрыёмствах рабочых арганізацый правінцыі яшчэ няма.

ЗВАРОТ ПРАФІНТЭРНУ ДА АМСТЭРДАМУ

з прапановаю супольна падтрымаць змаганьне ангельскіх рабочых.

Выканаўчае бюро Прафінтэрну ў экстраным пасяджэньні пасьля выступленьняў Лазоўскага, Тома Манна і амстэрдамскага таварыша **аднагалосна ўхваліла зьвярнуцца да Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу з прапановаю аб'яднаць сілы абодвых Інтэрнацыяналаў і ўсіх уваходзячых у іх арганізацый, каб супольна дапамагчы і падтрымаць змаганьне пралетарыяту Англіі** (не дапусьціць дастаўкі вугалю ў Англію, правесьці адлікі і г. д.).

„Транспартнікі, будзьце напагатове“.

Адозва ЦК кампартыі Чэхаславакіі

ПРАГА, 4-V. ЦК кампартыі Чэхаславакіі агалосіў такую адозву: «Першым крокам практычнага выяўленьня салідарнасьці з ангельскімі вуглякопамі павінна быць недапушчэньне ніводнае тоны вугалю ў Англію. **Трэба, каб транспартныя рабочыя Чэхаславакіі былі напагатове**. Ангельскі пралетарыят патрабуе таксама матар'яльнае дапамогі. Рабочыя арганізацыі павінны зараз-жа вырашыць пытаньне аб матар'яльнай дапамозе бастуючым».

ФРАНЦУСКАЯ БУРЖУАЗЕЯ ЎСТУРБАВАНА.

ПАРЫЖ 5 V. **Францускія буржуазныя колы вельмі занепакоены вялізарнымі разьмерамі ангельскага канфлікту.** Яны баяцца, што канфлікт адаб'ецца на эканамічным і палітычным становішчы Францыі.

Друк дзелавых колаў аднагалосна знаходзіць, што галоўнаю прычынаю ангельскага крызісу зьяўляецца стабілізацыя фунту стэрлінгаў, якая ажыцьцёўлена без разбору сродкаў.

Абывательскія колы выказваюць некаторае зларадзтва ў сувязку з абцяжараньнем становішчам у Англіі.

Нямецкія вугляпрамыслоўцы думаюць пагрэць рукі.

САЦЫЯЛ-ЗГОДНІКІ ГАТОВЫ І ТУТ СЛУЖЫЦЬ КАПІТАЛУ.

БЭРЛІН, 4-V. Канчатковага рашэньня наконт пазіцыі, якую павінны заняць нямецкія прафсаюзы ў сувязку з падзеямі ў Англіі, прафсаюзныя інстанцыі яшчэ ня маюць; аднак, яшчэ больш выразна выяўляецца, што справе салідарнасьці нямецкіх рабочых з ангельскімі пагражае небясьпека. Нямецкі саюз горнарабочых згаджаецца, водлуг пастановы брусэльскае канфэрэнцыі, не дастаўляць нямецкага вугалю ў Англію, як у раёны, ахопленыя забастоўкаю, але ёсьць імкненьне не распаўсюджваць гэтага акту салідарнасьці на тыя раёны, дзе ангельскі і нямецкі вугаль канкурыруюць адзін з адным; між іншым, гэта датычыць Францыі. Нямецкія вугляпрамыслоўцы з свайго боку ўжываюць меры да шырокага вывазу вугалю. Прадпрыёмцы спадзяюцца, што, калі ангельская забастоўка працягнецца больш менш доўга, дык гэта дасьць вялікія выгады нямецкай вугольнай прамысловасьці, бо цэны на вугаль павялічацца, а вываз нямецкага вугалю пашырыцца, асабліва ў паўночныя краі, Гішпанію, Італію і Паўднёвую Амэрыку. Меры, якія ўжываюць нямецкія вугляпрамыслоўцы, сьведчаць аб тым, што яны наладжваюць вялікую штрэйкбрэхераўскую дастаўку вугалю ў Англію і асабліва ў тыя раёны, якія былі рынкам збыту ангельскага вугалю.

Пацукі з патанаючага карабля.

ПАРЫЖ, 5-V. У апошнія дні павялічыўся наплыў заможных ангельцаў у Францыю.

Таварыства Паўночных чыгунак Францыі абвясьціла, што яно не бярэ грузаў для пасылкі ў Англію.

Зларадзтва італьянскіх фашыстаў.

РЫМ, 4 V. „Джорнале д'Італіа“ наконт забастоўкі ў Англіі піша: «Парлямантарызм нарадзіўся ў Англіі, але зараз мы бачым крах гэтае сыстэмы, бо яна нарадзіла сацыялізм, нездольны разьвязаць які-небудзь сацыяльны канфлікт».

Ангельскі фунт стэрлінгаў абясцэньваецца.

МАСКВА, 5-V. Курс фунту стэрлінгаў на маскоўскай біржы паніжаецца. Учора афіцыйны курс панізіўся на 1 кап.

На вольным грашовым рынку Масквы паніжэньне курсу фунта стэрлінгаў значна большае.

Фашызм перад расколам.

У той час як у цэлым шэрагу эўрапейскіх дзяржаў большыцца лік ахвотнікаў да сьледаваньня фашысцкім мэтадам і да перасадкі фашызму на палітычную глебу свайго краю—у самой Італіі, гэтай бацькаўшчыне фашызму, фашысцкі рух стаіць перад яўнаю пагрозаю расколу.

Ужо даўно ў замежным друку зьяўляліся весткі аб існаваньні ў італьянскім фашызме двох цячэньняў: крайняга і ўмеранага. Але ні разу яшчэ нязгода паміж правым і левым крылом партыі не выступала так рэзка, як цяпер.

Пасьля пяцігадовага змаганьня з варожымі да фашызму сіламі пасьля разгрому ня толькі сацыялістаў, прафсаюзаў і іншых рабочых арганізацыяў, а ёе таксама і буржуазнае апазіцыі—Мусаліні палічыў, што ўнутры ў межах Італіі няма куды прылажыць фашысцкую энэргію і што трэба даць ёй выхад у вонкавы імпэрыялізм Італіі. Была абвешчана вялікая каляніяльна-імпэрыялістычная праграма, на ажыцьцяўленьне якое павінны былі скіравацца ўсе сілы, як фашысцкае партыі, так і кіруемае ёй Італіі. Але якраз у гэтым часе ўнутраныя непаразуменьні правых і левых фашыстаў дайшлі да такое напружанасьці, што ўжо прывялі да адкрытых вулічных боек прыхільнікаў таго і другога кірунку ў партыі. Такое становішча пагражае прывесьці да поўнага расколу партыі і аружнае вайны аднае часткі партыі процiў другое. Такое становішча (прынамсі, хоць часова) крыжуе імпэрыялістычныя пляны Мусаліні прымушае яго адсунуць на бок свае каляніяльныя лятуценьні ды заняцца ўнутрыпартыйным становішчам.

Адстаўка генэральнага сэкрэтара партыі Фарыначчы і замена яго Турацці азначала сабою перамогу ўмераных, пераход кіраваньня партыяй у іх рукі.

Але неспакойлівы правадыр крайніх Фарыначчы пасьпеў за час свайго сэкратарстваваньня панасаджваць усюды сваіх людзей, якія цяпер „вычышчаюцца“ з займаемых імі пасадаў, што выклікае абвастрэньне ўнутрыпартыйнае барацьбы.

Фарыначчы выкарыстаў адсутнасьць Мусаліні ў часе яго афрыканскае падарожы дзеля таго, каб разгарнуць узмоцненую агітацыю сярод сваіх прыхільнікаў, падагрэць іх дух. У часе свае падарожы па Паўночнай Італіі Фарыначчы выступаў з вострымі прамовамі ў Мілане, Турыне, Вэнэцыі і Трыесьце.

Яго падарожа зьявілася як-бы вайсковым пераглядам сілаў перад рашучаю бітваю. У Вэнэцыі, Трыесьце, Удзіно дайшло да сутычак фарыначчыянцаў з варожым да іх крылом фашыстаў і нават да сутычкі з карабіньерамі (стральцамі—пяхотаю) у Трыесьце, да вулічнага нападу на спэцыяльнага ўпаўнаважанага Мусаліні ў Трыесьце і да пабіцьця яго.

Выступленьне Фарыначчы ў Трыесьце так «падагрэла» яго прыхільнікаў, што камэндант места загадаў прывесьці войска ў баявую гатоўнасьць. Міністр унутраных спраў Фэдэрцоні, даведаўшыся аб прысутнасьці Фарыначчы ў Трыесьце, тэлеграфна загадаў мясцовай уладзе выдаліць яго з Трыесту і забараніць яму паездку ў Удзіно. Фарыначчы вярнуўся ў Крэмону, але гэтае ўмяшацельства з Рыму так „разагрэла“ мясцовыя настроі, што ў Трыесьце і Удзіно дайшло да вулічных сутычак фарыначчыянцаў з умеркаванымі фашыстамі, а ў Трыесьце, апрача таго, і з карабіньерамі. Надзвычайны камісар партыі ў Трыесьце, назначаны туды самым Мусаліні, дэпутат Рокчы зьвярнуўся да дэманстрантаў з трэбаваньнем разыйсьціся, але быў пабіты. Колькасьць параненых у сутычцы з войскам яшчэ невядома.

Арыштавана каля сотні чалавек. Рокчы выехаў у Рым дзеля асабістага дакладу Мусаліні.

Таксама бурлівыя дэманстрацыі з нападам на надзвычайнага камісара партыі генэрала Розекі мелі месца ў Удзіно. Уся паўночная Італія ахоплена прапагандаю крайніх.

У той час, як сілы міжнароднага пралетарыяту растуць, унутраныя нязгоднасьці пачынаюць паважна аслабляць галоўнага ворага пралетарыяту—італьянскі фашызм, які служыць прыкладам дзеля ваяўнічых супроцьпралетарскіх выступленьняў буржуазіі ў іншых краёх.

М.

У Саюзных Рэспубліках.

Спэкулюючыя на гаспадарчым абцяжараньні краю спаткалі заслужаную кару.

Паведамленьне АДПУ.

Аб'яднаная Дзяржаўная Палітычная Ўправа агаласіла такое паведамленьне:

«У апошні час некаторыя злачынныя элемэнты з мэтамі ўласнае нажывы заняліся спэкуляцыяй на біржах золатам, чужаземнаю валютаю і дзяржаўнымі каштоўнымі паперамі, выклікаючы гэтым штучнае павышэньне попыту на золата і чужаземную валюту і штучна ўзвышаючы курс дзяржаўных каштоўных папер. На чале групы асоб, браўшых удзел у гэтай злачыннай спэкуляцыі апынуліся некаторыя супрацоўнікі Наркамфіну СССР, якія, уваходзячы ў сувязь з асобнымі удзельнікамі-біржавікамі, скарыстоўвалі сваё службовае становішча для дэзарганізацыі валютна фондавога рынку ў мэтах уласнае нажывы, чым рабілі савецкай дзяржаве матар'яльную шкоду.

4-га мая 1926 г. калегія АДПУ разглядзеўшы справу: 1) загадчыка спэцыяльнае часткі валютнае ўправы Наркамфіну СССР Поліна Льва Лазаравіча, 2) кіраўніка маскоўскае канторы спэцыяльнае часткі валютнае ўправы НКФ СССР, 3) супрацоўніка ленінградзкае канторы спэцыяльнае часткі валютнае ўправы НКФ СССР Рабіновіча Льва Навумавіча і інш., дзеля перасячэньня іх далейшае злачыннае спэкуляцыі золатам і чужаземнаю валютаю ўхваліла: зьняць абвінавачаных з працы і засадзіць іх у канцэнтрацыйны лягер на розны тэрмін, а галоўных абвінавайцаў—растраляць і маемасьць іх канфіскаваць.

Прысуд выканан.

3-я савецка-нямецка-літоўская чыгуначная канфэрэнцыя.

МАСКВА. Адчынілася трэцяя чарговая савецка-нямецка-літоўская чыгуначная канфэрэнцыя, з удзелам прадстаўнікоў Латвіі і Эстоніі, па справах простых зносін між СССР, Нямеччынаю і Літвою праз Латвію і Эстонію.

125-я ўгодкі „Красного Путиловца“

ЛЕНІНГРАД. 30-га красавіка на „Красном Путиловце“ адсьвяткаваны 125-ыя ўгодкі заводу. У трактарнай майстэрні вышлося да 8 мі тысяч пуцілаўцаў. Ва ўсіх канцах заводу былі ўстаноўлены гучнавяшчацелі. У ганаровы прэзыдыум пасяджэньня былі абраны прадстаўнікі ЦК УсеКП і ЦВК СССР. У складзе прэзыдыуму былі Камароў, Угараў і некалькі вэтэранаў—рабочых пуцілаўцаў. Прыехалі прадстаўнікі Камінтэрну, мангольская парляманцкая дэлегацыя і дэлегацыя міжнароднага аб'яднаньня інвалідаў.

Пасьля гістарычнага агляду існаваньня заводу пуцілаўцы выслухалі прывітаньні ад ЦК УсеКП і ленінградзкага губкому.

Старшыня ленінградзкага савету т. Камароў агалосіў пастанову ЦВК СССР, водлуг якое «Красный Путиловец» узнагарожан ордэнам працоўнага Чырвонага Сьцягу; тут жа Камароў падносіць пуцілаўцам чырвоны сьцяг ад імя Ленінградзкага савету. Чырвоны сьцяг бярэ ад імя пуцілаўцаў самы стары рабочы Накаманаў, які працуе на «Красном Путиловце» з 1871 году без аднаго пропуску.

Т. т. Баранаў і Зоф вітаюць пуцілаўцаў ад імя Чырвонае арміі і чырвонага флёту.

Угараў, вітаючы пуцілаўцаў ад імя УЦСПС, падносіць ім адрэс ад імя Ленінградзкае губэрскае прафэсыянальнае рады.

Ад выканкому Камінтэрну вітаў пуцілаўцаў сябра чэхаславацкае кампартыі тав. Шмэраль.

Сябра ЦК нямецкае кампартыі тав. Рэмле прывітаў пуцілаўцаў ад рабочых Нямеччыны.

Сход паслаў прывітаньне Камінтэрну, ЦК УсеКП і УЦСПС. **Асобнае прывітаньне паслана ангельскім вуглякопам.**

Нябывалы разьліў рэчак у РСФСР.

Вялікія страты ад разьліву Волхава.

НОЎГАРАД. Вада на Волхаве ня спыняе прыбываць. На Волхаве затоплен лесапільны завод імя Халтурына і гарадзкая электрычная станцыя «Пралетары». Затоплена таксама фарфурова фаянсавая фабрыка, якая спынена і з-за гэтага ня будзе працаваць ня менш 2-х месяцаў. Звольнена 1.700 рабочых. Затоплен апроч таго ніжні паверх запалачнай фабрыкі „Камінтэрн“, не працуе 300 рабочых. Вада пагражае заліць буйныя запалачныя фабрыкі імя Леніна і «Пралетары». Страты ад разводзьдзя складаюць некалькі сот тысяч рублёў (пакуль што падлічана страт больш, як на 500 тысяч рублёў).

Вада не спадае

РЫБІНСК, 4-V. Вада ў раёне Рыбінску другі тыдзень стаіць надзвычайна высока, дасягаючы 12-ці з паловаю футаў вышэй ардынару. Затоплены фарфуровая фабрыка, млын Цэнтрасаюзу і іншыя прадпрыёмствы. У вярхоўях Волгі, Шэксны і Малогі вада патроху збывае, але яшчэ затоплена шмат сялібаў. З Рыбінску ў Ніжні паплыў першы параход, які адчыніў навігацыйныя рэйсы.

Затоп Сормаўскага заводу.

НІЖНІ НОЎГАРАД, 4-V. Водлуг апошніх вестак, разьліў Волгі затапіў некалькі цэхаў Сормаўскага заводу. У Сормаве затоплена больш 200 жылых дамоў. Каб выратаваць абсталяваньне Сормаўскага заводу, выкліканы чырвонаармейскія часьці. Распачаўся разбор машын, якім пагражае затапленьне. Узровень вады дасягае 1.286 сантымэтраў вышэй ардынару. Можна чакаць, што вада і далей будзе прыбываць. У сувязку з затапленьнем заводу, пойдуць на пабыўку 200 рабочых.

Волхаў залівае прыбярэжныя вёскі.

НОЎГАРАД, 4-V. На запалачнай фабрыцы імя Леніна адбываецца энэргічная барацьба рабочых і пажарных з націскам вады з Волхава, якая затапляе фабрыку. Вада размывае зробленыя застаўкі. Рабочыя кватэры затоплены вадою. Застаўкі, як відаць, ня стрымаюць націску вады, і фабрыка будзе затоплена. Разам з ёю будзе заліта і вёска Грузьдзіна.

Забастоўка на Ільскіх прыватных нафтапромыслах.

КРАСНАДАР, 4-V. Арандатары Ільскіх нафтавых промыслаў згадзіліся выканаць толькі частку патрабаваньняў бастуючых рабочых. Забастоўка ня спыняецца.

Рабочыя Майкаўскіх нафтавых промыслаў адлічваюць на карысьць бастуючых аднадзённы заработак.

Да палёту Амундсэна.

„Нарвэгія“ вылецела з Троцку на Шпіцбэрген.

ТРОЦК. 5 мая а 9-й гадзіне 38 хвілін раніцою дырыжабль „Нарвэгія“ вылецеў з Троцку. Вывад дырыжабля з элінга быў зроблен пад кіраўніцтвам аднаго з самых вопытных расейскіх авіятараў тав. Атурына. Дырыжабль выводзіла 300 чырвонаармейцаў і слухачоў авіяцыйнае школы. Незважаючы на моцны вецер, вывад удаўся, як ня трэба лепш.

Перад самым вылетам дырыжабля, калі ён быў ужо выведзены з элінга, **палкоўнік Нобіле заявіў карэспандэнту РОСТА так: «Вельмі дзякую Савецкі край за прыяцельскае спатканьне і дапамогу. Вывад дырыжабля зроблен адважна і вельмі ўдала. Да пабачэньня».**

Разам з экспэдыцыяй паляцеў савецкі журналіст, спэцыяльны карэспандэнт ТАСС, загадчык Ленінградзкага бюро РОСТА тав. Лебядзенка. Ён узяў з сабою згодна даручэньня савецкага кіно невялічкі кіно-апарат Гэрца, якім сфатаграфуе некаторыя моманты пералёту на Шпіцбэрген. Усе радыё станцыі, падначаленыя гідрастатычнай управе, якія знаходзяцца на крайняй поўначы СССР, настроіліся на хвалю дырыжабля і з 10-й гадзіны раніцы будуць атрымліваць ад яго ўсе радыё-паведамленьні.

Дваццацёхгодзьдзе газэты „Бакинский Рабочий“.

У канцы красавіка 1906 году, непасрэдна пасьля адчыненьня 1-ае Дзяржаўнае Думы вышаў першы нумар газэты «Бакинский Рабочий».

У Баку—буйным прамысловым цэнтры з некальбкімі тысячамі рабочых,—былі дужа добрыя варункі для рэвалюцыйнае працы.

Яшчэ ў 1901 годзе ў Баку ўдалося наладзіць нелегальную друкарню ЦК РСДРП, лепш якое ня было ў рэвалюцыйных арганізацый Расеі. У гэтай друкарні, між іншым, друкавалася расейскае выданьне заграгічнае «Искры» у колькасьці 50 000 экзэмпляраў.

У той час «бакінская арганізацыя РСДРП» зьяўлялася фармальным аб'яднаньнем бакінскіх сацыял дэмакратаў. Кожная сацыял-дэмакратычная фракцыя мела свой фракцыйны цэнтр, і мела або імкнулася мець (бальшавікі) сваю газэту. Так, у пачатку 1906 году бальшавіком удалося выпусьціць газэту „Призыв“ (рэдактар т. Радус-Зяньковіч Рыгор)*), але на 7-м нумары яна была зачынена.

Патрэба-ж у газэце была надзвычайна вялікая. Калі бальшавікі здолелі умацавацца ў адным з самых буйных рабочых раёнаў (Балаханскім), яны арганізавалі ўласную падпольную друкарню, у якой быў выдрукаваны першы нумар газ. «Бакинский Рабочий».

«Бакинский Рабочий» ніколі не забываў канчатковае мэты рабочае клясы, ніколі ня здраджваў рэвалюцыйнаму сацыялізму дзеля дробнае перамогі і палёгак сёньняшняга дню. Газэта адразу-ж вызначыла свой рэвалюцыйны напрамак і наладзіла шчыльную сувязь з рабочымі масамі.

У кепска абсталяванай падпольнай друкарні было дужа цяжка друкаваць масавую газэту. Гэта выклікала спробу друкаваць газэту ў адной з прыватных друкарняў. Так, нумар 3 быў выдрукаваны ў прыватнай друкарні Гульзадзяна, але праз які час жандары даведаліся аб гэтым і арыштавалі гаспадара друкарні. Ізноў прышлося друкаваць газэту ў падпольнай друкарні ў Баку. У другой палове сьнежня 1908 году аднавіўся выхад газэты «Бакинский Рабочий» на расейскай мове, а ў лютым наступнага году пачала выходзіць, згодна пастановы Бакінскага камітэту бальшавікоў, тая-ж газэта і на армянскай мове. Для цюрак выпускаліся толькі бюлетэні і праклямацыі на цюрскай мове, якія друкаваліся ў прыватнай друкарні. Адначасна ўдалося наладзіць выданьне і штотыднёвае газэты «Гудок», якая была шчыльна зьвязана з парткалектывам і накіроўвала працу саюзу нафтавых рабочых. Гэты саюз быў пад моцным бальшавіцкім уплывам. „Гудок“ меў вялікі ўплыў на шырокія рабочыя колы і карыстаўся нянавісьцю нафтавых каралёў.

*) Зараз старшыня ЦК КПБ (рэдакц. „Сав. Бел.“).

У шэрагу артыкулаў за 1908 год „Бакинский Рабочий“ тлумачыць усю важнасьць аб'яднаньня нафтапрамысловых рабочых у адзін саюз, а ня ў дробныя саюзы, чаго дамагаліся меншавікі. Шмат увагі газэта аддавала іншым пытаньням рабочае барацьбы.

31 кастрычніка 1908 г., пасьля выхаду 17-18 нумару, „Бакинский Рабочий“ быў зачынен „за шкодны напрамак“.

Лютаўская рэвалюцыя ізноў аддзяліла неўгамоннага барацьбіта за рабочую справу—газэту «Бакинский Рабочий». Першы нумар у 1917 годзе вышаў 22 красавіка (5 мая), ужо як орган Бакінскага камітэту РСДРП. Спачатку газэта ня мела выразнага бальшавіцкага твару. Толькі калі ў склад рэдакцыі ўдалося правесьці Сьцяпана Шаўмяна, газэта становіцца зусім бальшавіцкаю і ўжо ў чэрвені 1917 году «Бакинский Рабочий» выходзіць як орган РСДРП(б), а потым у 1918 г.—БКРКП.

У гэтыя гады «Бакинский Рабочий» зрабіўся баявым органам бакінскага пралетарыяту. Калі ж у жніўні 1918 году была ліквідавана бакінская камуна, спыніўся выхад „Бакинского Рабочего».

Толькі ў 1920 годзе, калі ў Азэрбэйджане ўмацавалася савецкая ўлада, ізноў пачаў выходзіць «Бакинский Рабочий», замяніўшы сабою «Азербейджанскую Бедноту» (7 лістапада 1920 году).

«Бакинский Рабочий» далей вядзе сваю рэвалюцыйную працу ўжо як партыйны орган ЦК і БК АКП і савецкі орган ЦВК АССР і Баксавету.

Зараз „Бакинский Рабочий“ друкуецца ў ліку 35.000 экз. З іх большая палова (18.000) разыходзіцца выключна сярод прамыслова-заводзкіх рабочых. Каля 1.000 экз. ідзе ў азэрбейджанскую вёску.

Апроч даволі значнага складу рэдакцыі, газэта мае больш 500 рабкораў і каля 200 селькораў.

Рэдакцыя штомесячна атрымлівае каля 2.000 рабкораўскіх і каля 800 селькораўскіх лістоў. Рэдакцыя мае свае аддзяленьні ў 6 рабочых раёнах, дзе вядзецца сярод рабкораў і рабочых шырокая культурна-асьветная і літаратурна-газэтная праца. Гэтымі аддзяленьнямі кіруюць самыя актыўныя рабкоры. Апроч таго, за ўсе аддзяленьні пэрыядычна выяжджаюць рэдактар і супрацоўнікі „Бакинского Рабочего“ для дакладаў і інструктаваньня.

У правінцыі, апроч 6 контр-агэнцтваў у буйных цэнтрах Азэрбейджану, у большасьці дайра (воласьць) арганізаваны з селькораў „Гурткі Прыхільнікаў Газэты“. Пры рэдакцыі ёсьць цэнтральны селькораўскі гурток, які складаецца з сялян-слухачоў ВУЗ'аў і рабфаку. **Рэдакцыя «Бак. Раб.».**

Пленум ЦК КП(б)Б.

(27-29 красавіка 1926 г.)

Чарговы пленум Цэнтральнага Камітэту Камуністычнае Партыі Беларусі адчыніўся раніцою 27 красавіка ў вялікай залі клюбу імя Карла Маркса.

Пленум зацьвердзіў гэткі парадак дню: 1) даклад аб выніках пленуму ЦК УсеКП(б); 2) даклад аб выніках пленуму ЦКК УсеКП(б) і КП(б)Б; 3) даклад аб гаспадарчым будаўніцтве ў БССР з садакладамі: аб мясцовай прамысловасьці і аб гандлі; 4) даклад фракцыі ЦСПСБ; 5) чарговыя задачы культурнага будаўніцтва.

Па першаму пункту павесткі дню з вялікім дакладам выступіў прыехаўшы на пленум сэкратар ЦК УсеКП(б) т. Касьсіор, які падрабязна спыніўся на працы і выніках апошняга пленуму ЦК УсеКП(б).

Пасьля абмену думкамі, для рэдагаваньня рэзалюцыі па дакладу была абрана камісія ў складзе т. т. Касьсіора, Крыніцкага, Галадзеда, Чарвякова і Адамовіча. Рэзалюцыя была зацьверджана пленумам аднагалосна (адзін устрымаўся).

Пасьля гэтага быў заслухан даклад т. Радус Зяньковіча аб выніках пленуму ЦКК УсеКП(б) і КП(б)Б.

Па дакладу была складзена камісія з т. т. Радус-Зяньковіча, Валынскага, Рыжова, Платуна, Віленстовіча, Няронава і Дубіны. Пададзеную камісіяй рэзалюцыю пленум ухваліў аднагалосна.

З грунтоўным дакладам аб гаспадарчым будаўніцтве ў БССР выступіў т. Адамовіч. Пасьля яго дакладу былі зроблены два садаклады: т. Карклі-на—аб мясцовай прамысловасьці і т. Карпа—аб гандлі. Пленум зацьвердзіў рэзалюцыю па дакладу т. Адамовіча. Канчатковае яе рэдагаваньне, а таксама складаньне рэзалюцыі па дакладу т. Карпа пленум даручыў Бюро ЦК. Рэзалюцыю аб мясцовай прамысловасьці пленум зацьвердзіў цалкам.

Далей пленум заслухаў даклад фракцыі ЦСПСБ (т. Ездакоў). Пытаньне аб задачах культурнага будаўніцтва ў БССР пастанавілі зьняць з парадку дню да наступнага чарговага пленуму ЦК.

У канцы, водлуг прапановы Бюро ЦК, пленум пастанавіў павялічыць склад Бюро да 13 членаў і 3-х кандыдатаў. Дадаткова абраны ў склад членаў Бюро т. т. Валынскі і Бэйлін, у кандыдаты—т. Славінскі.

29-га красавіка ўвечары пленум ЦК КП(б)Б скончыў сваю працу.

Рэзалюцыя пленуму ЦК КП(б)Б

па дакладу т. Касьсіора „Аб выніках пленуму ЦК УсеКП(б)“.

1. Заслухаўшы даклад тав. Касьсіора аб аб выніках пленуму ЦК УсеКП, Цэнтральны Камітэт КП(б)Б Беларусі прызнае, што пастановы пленуму ЦК УсеКП зьяўляюцца выключна правільным у данных абставінах разьвіцьцём пастаноў XIV зьезду, якія вядуць да росту і ўзмацненьня справы сацыялістычнага будаўніцтва, умацоўваюць правільныя ўзаемаадносіны паміж рабочай клясай і сялянствам, паміж прамысловасьцю і сельскай гаспадаркай.

2. ЦК КП(б)Б цалкам далучаецца да пастановы ЦК УсеКП(б) наконт таго, што індустрыялізацыя краю зьяўляецца галоўнай і рашаючай задачай экан. палітыкі партыі. ЦК КП(б) лічыць патрэбным падкрэсьліць, што XIV зьезд партыі сваёю пастановаю аб індустрыялізацыі адзначае другі пэрыяд новае эканамічнае палітыкі, які характарызуецца ростам сельскае гаспадаркі, прыблі-жэньнем к канцу пэрыяду аднаўленьня прамысловасьці, шырокім разгортваньнем новага будаўніцтва. Якраз у гэты пэрыяд партыя павінна высунуць і выканаць задачу забясьпечаньня самастойнасьці краю на шляху сацыялістычнага будаўніцтва, задачу ўмацаваньня кіруючага значэньня прамысловасьці і разьвіцьця вырабу сродкаў вытворчасьці.

3. ЦК КП(б)Б лічыць зусім правільнымі пастановы ЦК УсеКП(б) аб узмацненьні сацыялістычнага назапашваньня ў краіне за кошт унутраных запасаў. На гэтай задачы грунтуецца ўся праца па індустрыялізацыі краю і ўмацаваньню справы сацыялістычнага будаўніцтва. Прызнаньне магчымасьці і абсалютнае неабходнасьці сацыялістычнага назапашваньня за кошт, галоўным чынам, унутраных запасаў,—ёсьць у сучасных варунках практычнае выяўленьне таго, што „наш край дыктатуры пралетарыяту мае ўсё неабходнае для будаўніцтва сацыялізму“.

4. Пленум ЦК УсеКП(б) пры гэтым зусім правільна накіроўвае ўсе свае пастановы на ўмацаваньне лучнасьці пралетарыяту з сялянствам.

5. Грунтуючыся на гэтых агульных задачах, лічыць зусім правільнымі пастановы ЦК УсеКП(б) наконт палітыкі зарплаты, сельска-гаспадарчай палітыкі, палітыкі цэн, крэдытнай і эмісійнай палітыкі.

6. Асабліва карысным у варунках БССР зьяўляецца поўнае правядзеньне пастаноў ЦК УсеКП(б) у гэткіх пытаньнях: разгортваньне прамысловасьці ў БССР адпаведна яе варункам; правядзеньне суровага рэжыму эканоміі і ашчаднасьці; затрыманьне ўзроўню зарплаты і захаваньне яе рэальнага значэньня шляхам самай энэргічнай працы над зьніжэньнем розьнічных цэн, пры ўдзеле ўсіх рабочых і працоўных, праз савецкія, прафэсыянальныя і каапэрацыйныя арганізацыі; магчымае ўзмацненьне каапэрацыі; разьвіцьцё мясцовай ініцыятывы; удзел усяе партыі і ўсіх рабочых у справе гаспадарчага будаўніцтва.

7. У асаблівасьці ЦК КП(б)Б зьвяртае ўвагу ўсіх членаў КП(б)Б на неабходнасьць дакладна абмысьліць у кожнай галіне працы і самым суровым спосабам праводзіць дырэктыву ЦК УсеКП(б) аб рэжыме эканоміі і ашчаднасьці, аб чым надрукована ў лісьце ЦК УсеКП(б) у газ. „Праўда“,

8. Гаспадарчыя абставіны і складанасьць задач сацыялістычнага будаўніцтва, якія XIV зьезд і пленум ЦК УсеКП(б) высунулі за ўвесь рост перад краінай,—патрабуюць актыўнага ажыцьцяўленьня ўсіх пастаноў партыі аб унутрыпартыйнай дэмакратыі, галоўным чынам у галіне ўцягненьня ўсіх членаў партыі да ўдзелу ў будаўніцтве, шырокага абмеркаваньня ўсіх пытаньняў на грунце пастаноў партыі, высоўваньня новага кадру працаўнікоў.

9. У абставінах узмацнёнага гаспадарчага росту і будаўніцтва, а таксама росту актыўнасьці ўсіх сацыяльных колаў партыя павінна з асаблівай натўгай працаваць над тым, каб узьняць блёк бедняка і серадняка, усё больш умацоўваць і паглыбляць сваю кіруючую ролю. З гэтага пункту гледжаньня таксама вялікае значэньне набывае праца па ажыўленьню прафсаюзаў, сельсаветаў, праца сярод беднаты.

10. ЦК КП(б)Б лічыць, што рэзалюцыі пленуму ЦК Усе КП(б) у красавіку м-цы, а таксама рэзалюцыі XIV зьезду выяўляюць адзіную волю партыі, зьяўляюцца дырэктывай, якую ўсе члены партыі павінны будуць няўхільна праводзіць у жыцьцё.

Рэзалюцыя

па дакл. т. Зяньковіча „Аб выніках пленуму ЦКК УсеКП(б) і КП(б)Б“.

1. Пленум ЦК КП(б)Б, заслухаўшы даклад т. Зяньковіча аб выніках пленуму ЦКК Усе КП(б), прызнае, што пастановы апошняга пленуму ЦКК УсеКП(б) забясьпечваюць найадказьнейшае месца ўсёй сыстэме ЦКК-РСІ ў справе дапамогі партыі і выкананьня партыяй задач па будаўніцтву сацыялізму, якія вызначаны XIV зьездам і пашыраным пленумам ЦК Усе КП(б) у красавіку.

2. Таксама пленум ЦК КП(б)Б прызнае, што пастановы пленуму ЦКК КП(б) і асноўны напрамак працы, якую яна разьвівае, адпавядаюць агульным задачам КПБ у гаспадарчым і культурным будаўніцтве ў БССР.

3. Пленум ЦК КПБ падкрэсьлівае перад усімі арганізацыямі і членамі КПБ вялізарнае значэньне ЦКК—РСІ і іх акруговых органаў у сучасных гаспадарчых і палітычных абставінах. Гэта ўзрастаючае значэньне ЦКК—РСІ грунтуецца на наступным:

а) задача індустрыялізацыі і ўзмацненьня сацыялістычнага назапашваньня ў варунках абвастрэньня супярэчнасьцяй НЭП'у патрабуе забясьпечыць адказнасьць, прадугледжанасьць, выразнасьць і праверанасьць ва ўсіх галінах дзяржаўнага апарату;

б) правядзеньне рэжыму эканоміі і барацьбы з непрадукцыйнымі выдаткамі мае вялікае значэньне ў справе сацыялістычнага назапашваньня; але гэта можа сустрэць значныя перашкоды, коснасьць, магчымы злачынствы, а таму патрэбна выключная энэргія партыі, савецкае ўлады і ўсяе савецкае грамадзкасьці;

в) у сучасных варунках у працы першае месца займае „кантроль выкананьня і праверкі людзей“;

г) асабліва ў сацыяльна-эканамічных варунках БССР патрэбна праца ЦКК—РСІ ў галіне заўсёднага выпраўленьня напрамку ў працы паасобных частак і членаў арганізацыі КПБ.

4. Пленум ЦК КПБ высоўвае перад усімі арганізацыямі КПБ у сэнсе працы ЦКК—РСІ наступныя задачы:

а) прыцягненьне да працы ЦКК—РСІ і АКК увагі членаў партыі, рабочых, усіх працоўных праз друк і праз даклады;

б) зжываньне ў радох партыі няправільных адносін да ЦКК—РСІ, як да выключна сьледчае і караючае арганізацыі;

в) дапамога ЦКК—РСІ і АКК працаўнікамі;

г) увядзеньне ў сыстэму працы ЦК і АК, а таксама савецкіх органаў практыкі садакладаў ЦКК-РСІ і АКК па галоўных пытаньнях, поўнага скарыстаньня іх матар'ялаў;

д) дапамога ЦКК—РСІ і АКК у справе ўстанаўленьня шырокай галоснасьці ў працы;

е) поўная дапамога ў падыходзе Акр.КК да ўсяго жыцьця партарганізацыі і ў зьнішчэньні асобных момантаў слабае дзелавое працы;

ж) узвышэньне ў грамадзка-пралетарскай думцы і сярод партыі аўтарытэту ЦКК—РСІ і АКК на тую вышыню, якая адпавядае задачам, пастаўленым партыяй перад ЦКК—РСІ і маючым асабліва важнае значэньне ў сучасных варунках.

„Пашто на люстэрка наракаць, калі рожа крывая“.

(Згодна матар'ялаў НК РСІ БССР).

Гэнэральныя ўгаворы між дзяржаўнаю прамысловасьцю і каапэрацыяй зьяўляюцца навіною ў іх узаемаадносінах. Сыстэма гэтых угавораў стварае ўмовы для больш плянавага задаваленьня спажыўцоў асноўнымі таварамі.

Перавага гэтае сыстэмы ў тым, што скарачае шлях праходжаньня тавараў, дае магчымасьць непасрэдна перадаваць тавары прамысловасьці на склады спажывецкіх арганізацый, абмінаючы розныя прамежныя інстанцыі, як транзітныя склады каапэрацыйных цэнтраў, сындыкатных аб'яднаньняў і г. д.

Зусім натуральна, што гэта адаб'ецца на зьмяншэньні накладных выдаткаў і на зьмяншэньні цаны тавараў.

Вось у гэтым, якраз, асноўны сэнс сыстэмы гэнэральных угавораў. Бяз гэтага значна зьмяншаецца іх эканамічны эфэкт.

Народны Камісарыят Рабоча-Сялянскае Інспэкцыі праверыў, як на практыцы ўжываецца сыстэма гэнэральных угавораў, і выявіў цэлы шэраг заган.

Замест сыстэмы—хаос.

Практыка паказвае, што замест узгодненасьці і плянавасьці ў разьмеркаваньні тавараў, яны часта адпраўляюцца ў тыя месцы, дзе ў іх у бягучы час не адчуваецца патрэбы. Так, Мозырскаму акрсаюзу без яго ведама было адпраўлена 10 вагонаў бахмуцкае солі і 5 вагонаў буйнае, у той час, як у акрузе солі было зусім даволі, ды, апроч таго, чакаўся завоз па водным шляху, правоз па якім дзешавей каштуе. Зусім справядліва спажывецкія таварыствы адмовіліся ад выкупу гэтае солі. Акрсаюз прымушан быў выгрузіць яе на свае склады, што не магло не адбіцца на яго фінансавым становішчы.

Падобную-ж зьяву мы маем у Барысаўскай акрузе, дзе акрсаюз скардзіцца, што солі прысылалася шмат больш, чым было патрабавана. Дзякуючы гэтаму акрсаюз ня меў магчымасьці своечасна выкупіць соль.

Гэткім-жа парадкам было адпраўлена 6 вагонаў солі Клімавіцкаму ЦРК, а адтуль пераадпраўлена ў Воршу на базісны склад Белсолі, адкуль ужо соль атрымаў Аршанскі ЦРК. Гэткія-ж кур'ёзы адзначаюцца і ў іншых акругах.

Гэткая адпраўка тавараў выклікае цэлы шэраг непрадукцыйных выдаткаў, як уплата за прастой, перагрузку, пераадпраўку і г. д.

Пададзеныя прыклады сьведчаць пра **поўную недагаворанасьць між каапэрацыяй і Белсольлю за ўмовах існаваньня між імі гэнэральнага ўгавору.**

Вінаваты ў гэтым Белкаапсаюз і Белсоль.

Белкаапсаюз—дзеля таго, што ўчот гэтак дрэнна наладжан (гэта ў 1926 годзе), што няма ніякае магчымасьці кантраляваць і наглядаць за правільным ходам задаваленьня акругаў. Белсоль-жа, наогул, практыкаваў палітыку гэтак званага «стыхійнага» завозу, ня лічачы патрэбным угаварвацца з каапэрацыяй.

Замест упрашчэньня—ускладненьне.

Як ужо было сказана, гэнэральныя ўгаворы павінны ўпрасьціць праходжаньне тавараў, што зьяўляецца асноўнаю ўмоваю для рацыяналізацыі дзяржаўнага гандлю.

Што-ж мы маем у рэчавістасьці?

З аднаго боку, Белкаапсаюз, як відаць, ня можа адмовіцца ад сваіх традыцыйных навыкаў—завозіць тэкстыльныя вырабы на свае склады, а адтуль ужо адпраўляць іх акрсаюзам. З другога боку, Усесаюзны Тэкстыльны Сындыкат, як відаць, трымаецца прынцыпу загрузкі сваіх аддзяленьняў хоцьбы дрэннымі таварамі і, утвараючы гэнэральны ўгавор, выстаўляе ўмову абавязковага забору часткі тавараў ад яго заходняга аддзяленьня.

У выніку гэткае пастаноўкі выходзіць—

замест удзешаўленьня — уздаражаньне.

Ї тое і іншае, зразумела, зусім не выклікаецца меркаваньнямі мэтазгоднасьці. Але тое, што гэта выклікае непатрэбныя выдаткі на перавозку, перагрузку і г. д., ускладняе тэхніку перадачы тавараў,—гэта бясспрэчны факт.

Матар'ялы абсьледаваньня паказваюць, што надбаўкі на тэкстыльныя вырабы Дубровенскае фабрыкі, якія праходзяць праз склады Белкаапсаюзу, дасягаюць 5—12,5 проц., ня лічачы далейшых выдаткаў за пераадпраўку, якія ўскладаюцца на акрсаюзы.

На мове лічбаў гэта азначае, што прэйскурантная фабрычная цана аднаго мэтру тэкстылю конга ў 63 к. павялічаецца да 79 к. А дзе ж далейшыя выдаткі па пераадпраўцы і надбаўкі акрсаюзу.

Возьмем яшчэ для прыкладу павялічэньне цаны на мануфактуру Ўсесаюзнага Тэкстыльсындыкату ў выніку сустрэчных перавозак.

Аршын паркалю № 6 пры дастаўцы яго са складаў заходняга аддзяленьня Ўсесаюзнага Тэкстыльсындыкату на склады акрсаюзаў абыходзіцца на 2,3 проц. даражэй, чым адпраўка яго з месца вырабу непасрэдна на склад палучацеля, ня лічачы ізноў ткі выдаткаў за далейшую пераадпраўку.

Тут нельга абмінуць разнастайнасьці надбавак у Белкаапсаюзе (5-12,5 проц.) на розныя гатункі мануфактуры, якія амаль што аднолькава каштуюць Белкаапсаюзу. Гэта зусім ненармальная зьява і тлумачыцца або калькуляцыйнаю памылкаю, або сьвядомым павялічэньнем цаны.

Замест прысьпешаньня—затрыманьне.

Апроч надбавак, гэткія сустрэчныя перавозкі выклікаюць затрыманьне тэмпу таварнага звароту. Самыя перавозкі маюць проста кур'ёзны характар. Мануфактура Дубровенскае фабрыкі і Ўсесаюзнага Тэкстыльсындыкату ідзе ў Менск праз станцыі Ворша і Барысаў. У Менску тавары выгружаюцца на складах Белкаапсаюзу. Пры паўторных перавозках гэты ж тавар ідзе назад у Барысаў па адрасу акрсаюзу. Шкло заводу «Дрэтунь», Полацкае акругі, Продасілікат накіроўваў у Менск праз ст. Ворша, а потым з Менскага складу здпускалася Аршанскаму акрсаюзу.

Замест дапамогі—зрыў.

На фоне гэнэральных угавораў заўважаюцца і праявы некаторага ажыётажу на грунце дробных непаразуменьняў, а часам і ведамственных меркаваньняў, якія вынікаюць з жаданьня цалкам абараніць сваё існаваньні.

Чым вытлумачыць, што ў той час, як між Усесаюзным Тэкстыльсындыкатам і Белкаапсаюзам утворана гандлёвая згода на пэўны тэрмін, Заходняе аддзяленьне ў канцы сьнежня разаслала нізавой каапэрацыі абежнік, зразумела, абмінаючы Белкаапсаюз, з прапановаю тэкстыльных вырабаў, без прымусовага асартымэнту. А ў гэты-ж час па гэнэральнаму ўгавору каапэрацыя задавальняецца поўсэзоннаю і зусім не сэзоннаю мануфактураю, калі не стае тых вырабаў, на якія ёсьць асаблівы попыт.

Прыбліжэньне тавараў да спажыўца?!

Поруч з заганамі ў самой практыцы выкананьня гэнэральных угавораў, абсьледаваньне адзначыла зрыў і ўскладненьне гэтае сыстэмы, якія зусім ня згодны з самымі элемэнтарнымі разуменьнямі лёгікі.

Здаецца, што можа быць прасьцей угавору між Белшклотрэстам і Беларускай каапэрацыяй аб непасрэдным задаваленьні каапэрацыі шклянымі вырабамі. Але, незважаючы на пастановы дырэктыўных органаў, Белшклотрэст утварае ўгавор з Продасілікатам, даручыўшы апошняму ўгаварыцца з беларускай каапэрацыяй. А як выявілася, Продасілікат перапрадаў прадукцыю Цэнтрасаюзу, ня даўшы вырабаў Белкаапсаюзу.

Ці можна казаць пра большае скрыўленьне лініі ў нашай гандлёвай палітыцы, як гэта зрабіў Белшклотрэст?

З гэтае прычыны каапэрацыя ня была належна забясьпечана шклом. Апроч таго, акрсаюзы, атрымліваючы шкло з трэціх рук, прымушаны былі самае малае пераплачваць на скрыні шкла па 5 руб.

Да таго ж, сама працэдура атрыманьня тавараў ускладняецца, вынікае валакіта, бо трэба пасылаць заяўкі ў Маскоўскую кантору, якая ў сваю чаргу перадае іх у Продасілікат, пішуцца ўваходзячыя, выходзячыя і г. д.

Каб выправіць усе гэтыя заганы, выпрацавана шэраг мерапрыёмстваў, якія пасьля зацьверджаньня іх у калегіі Рабоча-Сялянскае Інспэкцыі, будуць дадзены для практычнага кіраўніцтва.

Ажыцьцяўленьне гэтых мерапрыёмстваў павінна стаць чарговаю задачаю гандлёвых органаў, калі яны запраўды жадаюць рацыяналізаваць гандаль і зьменшыць цэны.

Органы, якія рэгулююць наш гандаль, павінны ў гэтай справе выявіць больш актыўнасьці.

Радус-Зянковічь

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Голас вясковага настаўніцтва.

(Да II усебелар. зьезду настаўнікаў).

На апошнім раёнавым сходзе настаўнікі Любанскага раёну (Случчына) па дакладу аб задачах II усебеларускага настаўніцкага зьезду адзначылі наступнае: «Працоўныя масы нашай савецкай рэспублікі ўзяліся за шырокую працу па збудове сацыялістычнага ладу і маюць ужо значныя дасягненьні. У нашай адсталай і задушанай вякамі дзікасьці і ўціску краіне неабходна ўзьвіць культурны ўровень найшырэйшых мас насяленьня. У гэтай справе першым з культурнікаў і асьветнікаў павінен заняць мейсца народны настаўнік.

На кліч нашай камуністычнай партыі да ўсёе працоўнае інтэлігенцыі і ў 1-ую чаргу да настаўніцтва да дружнай і няспыннай працы, створаньня неабходных умоў пасьпяховага сацыялістычнага будаўніцтва, сход адзначае, што нам гэты кліч прыемны, што мы палажым усе сілы на выкананьне рашэньняў нашай кам. партыі, на выкананьне ленінскіх заветаў. Толькі пад сьцягам пралетарскай дыктатуры, пад кіраўніцтвам камуніст. партыі працоўная інтэлігенцыя разам з усімі працоўнымі будзе ў радох будаўнікоў сацыялізму.

Раёнавы зьезд адзначае, што ў сучасны момант неабходна весьці ўпартую барацьбу з хістаньнямі і нацыянальнай розьню, якую распальвалі паны, цары, памешчыкі і капіталісты; ня мейсца ў нас гэтай розьні!

Пасылаючы сваіх прадстаўнікоў на II усебеларускі зьезд, сход праз іх адзначае, што ў балотах Палесься, Случчыны вясковае настаўніцтва ясна бачыць свае працы на паднясеньне культурнага ўзроўню яшчэ цёмнай гушчы сялянства.

Сход спадзяецца, што II настаўніцкі зьезд канчаткова вырашыць мейсца народнага настаўніка ў пралетарскім і культурным будаўніцтве, таксама ў палітычнай і грамадзкай працы. Сход спадзяецца, што зьезд праз вырашэньне пастаўленых практычных задач народнае асьветы дасьць новыя веды настаўніцтву ў яго далейшай працы на ўмацаваньне дыктатуры пралетарыяту і барацьбе за сацыялізм.

Дэлегат II ўсебеларускага зьезду.

Мэліярацыя ў Віцебшчыне.

У апошнія часы за ўсіх раёнах Віцебшчыны пачынаюць арганізоўвацца мэліярацыйныя т-вы па ініцыятыве самых жа сялян. Усяго ў акрузе налічваецца 116 мэліярацыйных т-ваў, а ў іх 3500 сяброў. За апошні час праведзена значная праца ў гэтай галіне.

Нядаўна адбыўся зьезд прадстаўнікоў вясковай мэліярацыі, які вырашыў шмат пытаньняў па справе мэліярацыі. Адным з галоўных недахопаў у галіне мэліярацыі зьяўляецца адсутнасьць тэхнічнага кіраўніцтва з боку акруговага земаддзелу.

Сельсаветы і к-ты ўзаемадапамогі ў іншы час таксама ня могуць дапамагчы гэтай справе. Ёсьць і такія выпадкі: сяляне арганізуюць мэліярацыйнае т-ва, але ня ведаюць, як лепш навесьці справу. Пастанова зьезду аб тым, каб у наступным аперацыйным годзе пры кожным раёне быў адзін гідратэхнік павінна быць праведзена абавязкова ў жыцьцё.

Таксама вясковыя т-вы маюць пільную патрэбу ў лясным матэр'яле для будаваньня мастоў і на іншыя патрэбы; адчуваецца патрэба і ў літаратуры па мэліярацыі, якой у вёсках няма.

П. З кі.

Спэкуляцыя на „бацькоўстве".

У апошнія гады па нашых вёсках можна прыкмеціць такія выпадкі, калі бязьдзетныя сяляне бяруць сабе за сына, ці за дачку чужых дзяцей. Звычайна за «сына» бяруць не малое дзіцянё, але ўжо дарослага, ёмкага хлапца, які ўжо можа пасьвіць статак, ці ўжо дапамагаць у гаспадарцы. Але праходзіць год-два і падобны гаспадар задае такога дыхту сваім „дзецям", што яны ад яго ўцякаюць, і яны знаходзяць сабе новых „дзяцей".

Мэта такіх сялян зусім відавочная: каб не плаціць сваім парабкам і лепш эксплёатаваць іх.

Такую надзвычайную «любасьць» да дзяцей можна было назіраць у грам. в. Вязычына, Бярэзінскага раёну, Барысаўскай акругі—Юлі Барнавіцкага. Апошні грамадзянін у працягу цэлага шэрагу гадоў меў каля дзесятку дзяцей, якія ў яго мяняюцца амаль кожны год; нават браў сабе па двое «дзяцей». Паперша му, такія дзеці ня лічацца парабкамі і ім ня трэба плаціць, падругое, яны ўваходзяць у лік едакоў у падатковыя сьпісы і пры абрэзцы зямлі—пакідаюць большую норму.

Трэба, каб сельсаветы зьвярнулі ўвагу на падобную «любасьц» да чужых дзяцей і вывелі б такіх грамадзян на чыстую ваду.

Н.

Расьце селькораўская радзь.

Вучоба навукола насьц. газэт.

(Гарадзецкі раён, Бабруйшчына).

Пры Царкоўскай хаце-чытальні навакол насьценных газэт: «Пахарь» і „Юный Ленинец" быў арганізованы селькораўскі гурток які ў сучасны момант налічвае ўжо дзесяць сяброў.

Кіраўніцтва гэтым гуртком даручана старому селькору. Некаторыя з сяброў гуртка ўжо шмат часу працуюць у друкаваных газэтах. Для больш прадукцыйнае працы гуртком распрацованы плян рэгулярных занняткаў (адзін раз у тыдзень), дзе будуць распрацоўвацца пастановы селькораўскіх зьездаў, праводзіцца гутаркі аб значэньні і пашырэньні селькораўскага руху, аб поглядах т. Леніна на газэту і селькораўскі рух, аб неабходнасьці актыўнага ўдзелу з боку як мага большае масы сялянства і інш.

Кожнаму будучаму працаўніку друку даецца ў абавязак: а) растлумачваць насельніцтву значэньне газэты ў справе падняцьця сельскае гаспадаркі і паступовае, няпрыметнае ліквідацыі праз яе сваёй палітычнай і агульнай няпісьменнасьці, б) уцягваць як мага больш сялянства ў падпіску на газэты, в) уцягваць новых сяброў у сваю арганізацыю селькораў, а таксама і ў арганізацыі «ДН», „МОПР" „Авіяхім", каапэрацыю і інш., растлумачваючы значэньне кожнае з іх, г) дапамагаць у чым магчыма органам савецкай улады, д) падмячаць дрэнныя і добрыя старонкі вясковага быту адбіваючы ўсё гэта ў газэце.

Тут жа (у гуртку) будучыя селькоры будуць навучацца правільнаму выкладаньню свае думкі на паперы.

Гуртком ужо распрацованы думкі Леніна аб газэце і селькораўскім руху, а таксама—64, 173 і 175 артыкулы крымінальнага кодэксу.

Наогул, гурток намеціў, як здаецца, правідловы шлях, але нажаль, апрача брашуркі т. Рыкліна «Газета и селькор», нічога ён ня мае для карыстаньня на занятках. Гурток мае два куткі «Прыхільнікаў газэты» у школе і ў хаце-чытальні, якія, апрача літаратуры, абсталёваны з большага плякатамі і дыяграмамі.

Селькор Міхась Блісьцінаў.

Выпісалі, а не атрымліваем.

(Лядненскі р., Аршаншчына).

У нашым Лядзенскім раёне настаўніцы выпісалі часопіс „Работніца і Сялянка" і не атрымоўваюць яе, а калі і атрымоўваюць, то ня ўсе нумары і вельмі неакуратна.

На раённай настаўніцкай канфэрэнцыі гэта і было адзначана.

Зразумела, калі так і далей будзе, то ня толькі сялянкі, а нават і настаўніцы перастануць выпісваць яе, бо з гэтага мала толку: грошы аддай, а чытаць няма чаго.

Кастрыцкі.

Моцны саюз бедняка з серадняком выведзе вёску на культурны шлях.

(в. Міхановічы, Шацкі р., Меншчына).

Сяляне нашае вёскі пераканаліся ў тым, што ў вялікай вёесцы жыць немагчыма. Загэтым яшчэ ў 1923 годзе яны падалі заяву аб пераходзе на пасёлкі. Але ў вёсцы яшчэ захавалася некалькі кулацкіх элемэнтаў, якія ня хочуць пераходзіць на пасёлкі, бо ім у вёсцы жывецца добра. Як яны ні стараліся запужаць беднякоў і сераднякоў, як яны ні страшылі, але беднякі і серадніякі іх не паслухалі, выбралі сваіх упаўнамочаных і праца ідзе. Кулакі яшчэ і цяпер робяць памехі ў працы, ня ўносяць платы і ня хочуць прымаць удзел у працы. Але беднякі і серадняки іх ня слухаюць і дружна ўзяліся за працу.

Сялянін К.

Як ідзе ў нас беларусізацыя.

Беларусізацыя і праца сярод нацыянальных меншасьцяў.

(Чаускі р., Магілёўшчына.)

Беларусізацыя савецкага апарату ў раёне праходзе ня зусім добра. З усіх устаноў раёну поўнасьцю перайшлі на беларускую мову толькі культурна-асьветныя ўстановы і частка райвыканкому, рэшта-ж устаноў—ня больш як на 50 проц. Паступова беларусізацыя наладжваецца ўсё ж ткі больш-менш з посьпехам. Горш справа з сельсаветамі, дзе праца праводзіцца амаль што выключна на расейскай мове. На беларусізацыю савецкага апарату на раёне трэба зьвярнуць самую сур'ёзную ўвагу і распачаць сур'ёзнае вывучэньне беларускае мовы асобнымі працаўнікамі. 90 процантаў вясковых школ працуе на беларускай мове. Наогул трэба адзначыць, што ў вясковых школах беларусізацыя робіць вялікія посьпехі. Адчуваецца толькі некаторая нястача беларускіх падручнікаў. Гарадзкія школы перайшлі на беларускую мову на ўсе 100 процантаў.

У сучасны момант у сельсаветах ёсьць 10 асноўных беларускіх гурткоў, якімі кіруе мясцовае настаўніцтва. Апроч таго, пры кожным сельсавеце ёсьць яшчэ падсобныя гурткі. У горадзе ёсьць 2 гурткі, якія абслугоўваюць, галоўным парадкам, працаўнікоў савецкага апарату, асьветы і каапэрацыі.

15-га лютага скончылі сваю працу курсы па вывучэньні беларускае мовы супрацоўнікамі апарату. Курсы мелі шмат дасягненьняў. Як відаць, трэба будзе ізноў наладзіць іх, каб канчаткова вывучыць беларускую мову.

У галіне нацыянальнае палітыкі трэба адзначыць, што спэцыяльная праца не праводзілася, а толькі ў агульным напрамку народнае асьветы. Пытаньне вельмі сур'ёзнае. Трэба спадзявацца, што праца нацыянальнае палітыкі ў раёне ажывіцца з утварэньнем раённай нацыянальнай камісіі. У раёне ёсьць адна польская школа, адна яўрэйская, а ўсіх школ—55. Настаўнікаў у раёне—94. Ёсьць два яўрэйскіх чырвоных куткі і адзін польскі. Апроч таго працуе яўрэйская вячэрняя школа. Такою зьяўляецца ў асноўным праца ў галіне нацыянальнае палітыкі.

У далейшай практычнай працы трэба ўзяць курс на набліжэньне нацыянальнае палітыкі да працоўнага жыхарства як гарадзкога, так і сельскага, на аснове цьвёрдага пляну. Гэтым самым забясьпечацца запросы асобных нацыянальнасьцяў раёну.

І. Збуржынскі.

ВЕСТКІ З МЕСЦ.

Школа—бяспрытульным.

Кампанія дапамогі бяспрытульным шырока праводзіцца **ў Слуцку.**

Адгукнуліся і школы. Вучні ладзяць вечары, лётарэі, праводзяць у школах вызавы, дзе зьбіраюць хоць і малеькія сродкі, якія разам даюць даволі значную суму.

Наладжаны вечар Слуцкімі агульна-адукацыйнымі курсамі даў каля 20 рублёў, вызавы—столькі-ж, 2-я сямігодка таксама наладзіла вечар на карысьць бяспрытульных, сабрана каля 7 рублёў.

К. І А.

Курсы па садоўніцтву.

Петрыкаўскі аграпункт (Мазыршчына) адчыніў у в. Міхедавічы II тыднёвыя курсы па садоўніцтву.

Сяляне курсамі зацікавіліся і на першую лекцыю прышло вельмі многа.

Акрамя лекцыі па садоўніцтву аграном закрануў старонкай пытаньне аб баранаваньні жыта і пасеву сэрадэлі па жыту.

Чуваць водгукі на гэта і можна спадзявацца, што вопыт будзе спрабаван.

Амаль, што ўсе сяляне хочуць перайсьці на шматпольле (гэта бяднейшая і сярэдняя частка), але не вядома яшчэ, як будзе. Калі гэтаму пачыну дапаможа аграном і зем'аддзел, то на будучы год пяройдзем на новае земляробства.

Селькор **А. Жураўскі.**

На пасёлкі.

У Навасёлках (Пухавіцкі р., Меншчына) такая цесната, што страха ў страху ўпіраецца. Каб пажар, то засталіся-б толькі адны печы. Летась хацелі выйсьці на пасёлкі, але былі слабыя каморнікі так і засталося.

Сёлета пастанавілі абавязкова перайсьці на пасёлкі. Ужо прыслалі каморнікаў, якія скора распачнуць сваю працу.

Партыйная ячэйка ў гэтым памагае. Яна праводзіць кампаніі па землябудаўніцтву. Хутка праца пачнецца і ў другой вёсцы, якая таксама жадае перайсьці на пасёлкі.

Я. Беларускі.

Кара за зьнішчэньне лесу.

(в. Стрый., Плешчаніцк. р., Барысаўшчына).

Доўгі час сяляне в. Стрыі самавольна секлі лес мясцовага значэньня, але нарэшце-такі надышоў час расплаты: прыехаў аб'езчык і на ўсіх парубшчыкаў пасастаўляў пратаколы, адзначыўшы, хто колькі павінен плаціць.

Нявесела стрыёўцам, сумуюць; адумаліся, што дрэнна рабілі, ды ўжо не часе. Для іншых вёсак гэта прыклад—будуць ведаць, як адносіцца да савецкай гаспадаркі. Ніколі ня трэба сячы лес бяз ніякага на гэта дазволу.

Т—ро.

Прынцыповыя пытаньні асьветы*).

Спэцыяльныя клясы пры сямёхгодовых працоўных школах.

Робячы гэтыя невялічкія часовыя зьмены ў аднакамплектных школах, трэба падумаць над тым, каб закончыць будаваньне сыстэмы народнае асьветы; жыцьцё ўпарта і безадкладна вымагае гэтага.

Сыстэма народнае асьветы ў савецкіх рэспубліках будуецца так, каб яна, папершае, давала агульную адукацыю і выхаваньне падрастаючай моладзі, здавальняла патрэбы нашае гаспадаркі і савецкага будаўніцтва ў кваліфікаваных працаўніках і, падругое, каб паасобныя часткі гэтае сыстэмы сьцісла былі зьвязаны адна з другой. Да гэтага часу прынятая сыстэма народнае асьветы ў БССР ня была закончана, дзякуючы чаму адчуваліся ў ёй дзьве хібы. Першая—у нас ня было здавальняючага ліку навучальных устаноў, якія выхоўвалі і падрыхтоўвалі працаўнікоў ніжэйшае кваліфікацыі, і другая хіба—паміж агульна-адукацыйнай сямігадовай працоўнай школай і вышэйшымі вучэбнымі ўстановамі ўвесь час існавала прарэха: ня было таго зьвяна, якое зьвязвала-б вышэйшую школу з сямігадоваю працоўнаю школаю.

Гэтыя хібы ў апошнія гады былі відавочны: дзяржаўныя ўстановы пачалі пагаварваць аб адчыненьні рознага роду курсаў, а вышэйшыя школы сталі адчуваць брак у падрыхтаванай з рабочых і сялян моладзі пры сваіх прыёмах, бо сямёхгадовая працоўная школа ня можа даць належнае адукацыі дзеля паступленьня ў вышэйшую навучальную ўстанову. Кампрамісным выйсьцем з утворанага становішча былі двухгадовыя агульна-адукацыйныя курсы якія Народны Камісарыят Асьветы прымушан быў арганізаваць ва ўсіх акругах БССР. Але гэтыя курсы існавалі і існуюць да гэтага часу на самаапплаце і такім чынам, не даюць магчымасьці скарыстаць іх шырока, і ў першую чаргу для рабочых і бяднейшых сялян. Частка скончыўшых агульна-адукацыйныя курсы па свайму сацыяльнаму становішчу не падыходзіць да прыёму іх у вышэйшыя навучальныя ўстановы. З другога боку, агульна-адукацыйныя курсы не даюць ніякае спэцыяльнае кваліфікацыі, і асобы, якія па тых ці іншых прычынах ня могуць паступіць у вышэйшую школу, застаюцца непрыстасаванымі да жыцьця. І ўсё гэта ў той час, калі адчуваецца патрэба ў кваліфікаваных працаўніках і калі цэлы шэраг устаноў вымагае адчыненьня курсаў дзеля падрыхтоўкі працаўнікоў па сваёй спэцыяльнасьці.

Вось чаму пры сямёхгадовых працоўных школах трэба арганізаваць спэцыяльныя клясы з двухгадовым курсам навучаньня. Гэтыя клясы і будуць тым зьвяном, якое зьвяжа нашу сямёхгодку з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі і якія разам з прафшколамі падрыхтуюць належных працаўнікоў ніжэйшай кваліфікацыі для нашае гаспадаркі і будаўніцтва.

У спэцыяльныя клясы будуць прымацца асобы, скончыўшыя сямёхгадовую працоўную школу, і праграма іх будзе будавацца над праграмаю сямёхгодкі. З агульна-адукацыйнага боку яны павінны будуць даваць веды, патрэбныя для паступленьня ў вышэйшую школу; з прафэсыянальнага боку яны будуць мець значныя ўхілы да тэй, ці іншай прафэсіі. Зараз Народны Камісарыят Асьветы вядзе падрыхтоўчую працу да арганізацыі гэтых спэцыяльных клясаў. Разам з прафэсыянальнымі саюзамі, Народным Камісарыятам Працы і з іншымі зацікаўленымі дзяржаўнымі і каапэрацыйнымі ўстановамі ён выяўляе лік патрэбных працаўнікоў розных спэцыяльнасьцяў і згодна гэтаму пабудуе плян адчыненьня спэцыяльных клясаў. Адначасна падрыхтоўваюцца навучальныя пляны і праграмы.

Зразумела, што спэцыяльныя клясы ня могуць быць адчынены пры ўсіх сямёхгадовых школах адразу. Зрабіць гэта не дазволяць матар'яльныя магчымасьці дзяржавы, тэхнічныя ўмовы і недахват належнага кваліфікаванага пэдагагічнага пэрсаналу. У 1926-27 навучальным годзе мы мяркуем адчыніць спэцыяльныя клясы пры найбольш моцных і абсталяваных сямёхгодках. Падрыхтоўку пытаньня—пры якіх сямёхгодках трэба адчыніць спэцыяльныя клясы, вядуць акруговыя аддзелы народнае асьветы. Зразумела, што пры тых сямёхгодках, якія самі ня маюць дзе разьмясьціцца, спэцыяльных клясаў адчыніць няма ніякае магчымасьці.

З арганізацыйнага боку спэцыяльныя клясы павінны быць зьвязаны з сямёхгадовай працоўнай школай, гэта робіць больш танным іх утрыманьне (адзін загадчык, карыстаньне вучэбнымі прыладамі і г. д.); з боку кіраўнічага яны будуць падлеглы галоўнай управе па сацыяльнаму выхаваньню на агульных умовах са ўсімі сямёхгадовымі школамі. Праграмы і вучэбныя пляны будуць распрацоўвацца пры самым сьціслым удзеле Галоўпрафасьветы.

Адчыненьнем спэцыяльных клясаў будзе закончана сыстэма народнае асьветы ў БССР. Мы ідзём па таму самаму шляху, па якім у свой час пашла Украіна і па якім зараз пачынае ісьці Народны Камісарыят Асьветы РСФСР.

Рэарганізацыя культаддзелаў раённых выканаўчых камітэтаў у раённую інспэктуру асьветы.

Сетка культурна-асьветных устаноў пашыраецца і з кожным годам, у зьвязку з правядзеньнем пляну ўсеагульнага абавязковага навучаньня, будзе пашырацца ўсё больш і больш. Пашырэньне гэтае сеткі, галоўным чынам, будзе адбывацца ў сялянскіх мясцовасьцях, як найбольш адсталых і патрабуючых падцягненьня ў культурных адносінах да гарадоў. Фактычная праца па будаўніцтву асьветы там ускладаецца на раённыя выканаўчыя камітэты. А між тым яны да гэтага часу ня маюць сталых апаратаў па будаўніцтву і кіраваньню асьветай у раёне. Існуючыя пры раённых выканаўчых камітэтах культаддзелы складаюцца з аднаго загадчыка, які адначасна ведае справамі асьветы, аховы здароўя, сацыяльнай забясьпекі, працы, а ў некаторых мясцовасьцях вядзе і акты грамадзянскага стану. Само сабою зразумела, што адзін чалавек ня можа справіцца са ўсёй гэтай працай, ён распыляе свае сілы і сваю ўвагу па ўсіх гэтых шматлікіх справах; усе падпарадкаваныя яму ўстановы застаюцца фактычна без належнага кіраўніцтва, ня кажучы ўжо аб тым, што далейшым будаўніцтвам займацца пры такіх абставінах абсалютна немагчыма.

Акруговыя аддзелы асьветы са сваіх акруговых цэнтраў, ня маючы апаратаў на мясцох, таксама з гэтай задачай справіцца ня могуць. Штаты акруговых аддзелаў асьветы скарочаны да максімуму, у іх працуе, гледзячы па велічыні акругі, ад 3 да 5 інспэктароў народнай асьветы. Кожны з іх ня можа папасьці ў падпарадкаваную яму культурна-асьветную ўстанову больш як адзін раз у год; па некаторых акругах, якія раскінуты на вялікіх абшарах, ці дзе маюцца дрэнныя шляхі зносін, ён бывае ўсяго адзін раз у два гады. Пры такім становішчы мы павінны прысьці да вываду, што культурна-асьветныя ўстановы ў сялянскіх мясцовасьцях кіруюцца вельмі слаба, а апарату, які займаўся-б справамі далейшага ўзрастаючага будаўніцтва, у раённых выканаўчых камітэтах проста няма. А культурна-асьветныя справы ў раёнах займаюць вельмі вялікае месца. Досыць сказаць, што 50 проц. раённага бюджэту траціцца на народную асьвету, ня гледзячы ўжо на тое, што культурна-асьветныя ўстановы, як установы ідэалёгічнага парадку, патрабуюць сталага нагляду і кіраваньня іх працай.

Вось чаму вынікае абавязковая і безадкладная патрэба рэарганізаваць культаддзелы раённых выканаўчых камітэтаў у раённую інспэктуру асьветы. Гэта значыць, замест загадчыка культаддзелу, які ведае справамі асьветы, аховы здароўя і інш., устанавіць пасаду раённага інспэктара асьветы, які ведаў-бы выключна толькі справамі асьветы. Тады у акруговых аддзелаў асьветы будзе свой апарат на мясцох, і вызначыцца асоба, якая будзе турбавацца аб кіраваньні і пашырэньні асьветы на вёсцы. Раённымі інспэктарамі трэба прызначыць ідэалёгічна вытрыманых і кваліфікаваных настаўнікаў.

Праэкт такой рэарганізацыі патрэбна дакладна абгаварыць, апроч настаўніцкага зьезду, на мясцох і ўнесьці на зацьвярджэньне Савету Народных Камісараў.

(*Канец*).

Баліцкі.

*) Гл. „СБ" № 99.

Рабочае і прафэсыянальнае жыцьцё.

Рабкор і працаўнікі гаспадаркі

Сёньня, у дзень друку, цікава некалькі затрымацца на адносінах між рабкорам і працаўнікамі гаспадаркі.

Трэба зазначыць, што гаспадарца, асабліва ня зусім сьвядомы, некалькі недалюбліваe рабкора, прычым, як мага ухіляецца ад сустрэчы з ім.

Такое зьявішча—вельмі нездаровае і не павінна мець месца ў нашым жыцьці.

Сьвядомы глыбока-шчыры рабкор і сумленны гаспадарца павінны быць прыяцелямі, павінны дапамагчы адзін аднаму з мэтаю ўмацніць нашу прамысловасьць і адхіліць розныя хібы і недалікі ў гаспадарчым жыцьці прадпрыёмства. Калі-б так было сапраўды, дык мы, бясспрэчна, мелі б больш посьпехаў у галіне палепшаньня нашага дзяржаўнага апарату. Тады мы мелі-б магчымасьць, навучыўшыся на памылках, значна палепшыць нашу прадукцыю.

Але.. на жаль, трэба адзначыць, што часам узаемаадносіны між рабкорам і гаспадарцам «нацягнутыя».

І вось зараз, у дзень друку, трэба выкінуць лёзунг спайкі між рабкорам і гаспадарцам: на супольную барацьбу з накладнымі выдаткамі, лішкамі, хібамі і інш.!

Гаспадарца павінен ведаць, што калі рабкор піша заметку пра сваё ён прадпрыёмства, дык, перш за ўсё, ня мае ніякіх асабовых думак, асабовае помсты.

Нам трэба раз назаўсёды зарубіць, што рабкор гэта «вочы і вушы» савецкае ўлады. Яны хутчэй заўважаць тыя ці іншыя недалікі гаспадарцаў. Яны зусім аб'ектыўна высьвятляюць розныя моманты жыцьця прадпрыёмства.

Калі гаспадарца спыніць крыўдзіцца на рабкора, калі гаспадарца будзе ведаць, што рабкор—гэта рабочы ці служачы прадпрыёмства, які шчыра, глыбока імкнецца палепшыць апарат, якасьць прадукцыі і г. д.—тады бясспрэчна, зьнікнуць тыя непаразуменьні, якія існуюць між рабкорам і гаспадарцам.

Сёньня, у дзень друку, няхай падасьць гаспадарца руку рабкору, каб супольна разьвіваць, пашыраць і паляпшаць нашу прамысловасьць.

Леўскі.

На прафсаюзным зьезьдзе.

(Бабруйшчына).

З 20 па 25 красавіка адбыўся другі акруговы зьезд прафсаюзаў, на які зьехалася 173 дэлегаты ад 17.500 сяброў саюзаў акругі. Зьезд прайшоў пры значнай актыўнасьці дэлегатаў—было шмат выступаўшых, шмат розных пытаньняў і г. д.

З дакладу Акрпрафбюро бачым значны рост колькасьці сяброў саюзаў у параўнаньні з мінулым годам (павялічэньне на 3 312 чал. ці на 23,3 проц.). Рост, галоўным чынам, ішоў за лік сэзонных рабочых (саюз будаўнікоў), батракоў, лесарубаў (саюз рабземлес) і г. д. Сярод уступіўшых у саюз новых сяброў значнае месца займае моладзь (688 чалавек) і жанчын (367 чалавек)

Апошняя кампанія перавыбараў фабзаўмясцкомаў дала шэраг дасягненьняў: пры захоўваньні асноўнага ядра актыву ўдалося ўцягнуць у мясцкомы новыя рабочыя кадры, якія выказалі сваю здольнасьць практычнай працы.

Па акрузе маецца 152 вылучэнцы на прафэсыйную, савецкую, гаспадарчую і каапэрацыйную працу. Усе яны спраўляюцца са сваімі заданьнямі.

Кіраўніцтва прафарганізацыямі мела заўсёды характар жывой сувязі.

У грашовых справах маюцца некаторыя недахваты, як вялікая запазычанасьць па сяброўскім узносам. Былі выпадкі растрат на суму болей 4000 рублёў на акругу. Рэвізійныя камісіі працавалі слаба. У адносінах заработнай платы і прадукцыйнасьці працы можна адзначыць, што рост зарплаты абагнаў вытворчасьць. Тут яшчэ шмат працы вытворчым камісіям (166 па акрузе), якія сумесна з вытворчымі нарадамі зьяўляюцца штурхачамі ў справе палепшаньня тэхнічнага абсталяваньня прадпрыёмстваў і павялічэньня прадукцыйнасьці працы.

Беспрацоўнасьць у параўнаньні з мінулым годам павялічылася. Асноўнымі мерапрыёмствамі ў барацьбе з беспрацоўем было пашырэньне арганізацыі трудкалектываў, якіх налічваецца цяпер каля 15.

Што датычыць страхаваньня і лячэбнай дапамогі рабочым, то гэту справу можна лічыць больш-менш наладжанай. Усяго застрахавана 12175 чалавек, адчынен цэлы шэраг лячэбных устаноў. Значныя дасягненьні ёсьць у рабочай каапэрацыі: лік пайшчыкаў за год павялічыўся амаль што ўдвайне, значна пашырыўся паявы капітал, узрасла сець каапэрацыйных крам.

Аб культпрацы сьведчаць лічбы: па акрузе маецца 29 клюбаў з 4860 сябрамі, 65 чырвоных куткоў, 10 бібліятэк з 4284 падпішчыкамі, 444 гурткі з 5343 сябрамі. На кожных тры сябры саюзу выпісваецца 2 газэты.

Процант уцягненьня ў саюзную працу моладзі і жанчын у параўнаньні з мінулым годам павялічыўся.

Па дакладу прафбюро запісалася каля 60 прамоўцаў, выказалася 20 чалавек. Тое самае назіралася і з другімі дакладамі. Выступаўшыя дэлегаты гаварылі, галоўным чынам, аб працы ў раёнах, указвалі на неабходнасьць умацаваньня саюзу рабземлесу, на адсутнасьць плянавасьці ў абсьледаваньні мясцкомаў, адсутнасьць дакладных указаньняў у працы райпрафупаўнаважаных, на слабую працу па абхвату дагаворамі батракоў адзіночак, на перагружанасьць агульных сходаў пытаньнямі кампанейскага характару і г. д.

24 красавіка адбыўся першы плянум новага акрпрафсавету, на якім абраў старшынёй савету т. Бампі і сэкратаром т. Кудраеў.

Міхась Лынькоў.

Зьезд вучастковага прафсаюзу чыгуначнікаў МББ.

(Менск).

Ня так даўно зачыніўся зьезд вучастковага прафсаюзу чыгуначнікаў.

На зьезьдзе было заслухана шэраг дакладаў і прывітаньняў.

За апошні справаздачны пэрыяд вучпрафсож мае шмат дасягненьняў як у галіне масавай, эканамічнай, так і культурнай.

Узрост колькасьці сяброў.

Колькасьць сяброў саюзу з 2 189 у красавіку 1925 г. узрасла да 2.527 у красавіку 1926 г. Актыў арганізацыі таксама ўзрос з 16 проц. да 25 проц.

Тарыфнае пытаньне.

Вучпрафсож дабіўся ўзьняцьця зарплаты чыгуначнікам па тарыфнай сетцы на 25 пр.; а па некаторым службам ужо ўведзены аддзельныя расцэнкі, дзеля чаго заработак чыгуначніка значна павялічыўся.

Кватэрнае пытаньне.

Апрача гэтага арганізавалася 1-е ў Беларусі будаўнічае жылтаварыства, якое налічвае каля 200 сяброў.

Ужо ў 1925 г. таварыства пасьпела выбудаваць выключна для рабочых 2 дамы на 8 кватэр.

Арганізавалася будаўнічае т-ва; а за ім як грыб вырасла ў 1925 г.—арэнднае т-ва, якое ў сучасны момант арэндуе ў Менску 12 дамоў, у якіх і жывуць чыгуначнікі.

Ахова працы.

Праца камісій па ахове працы наладжана добра.

Амаль усе патрэбы (за выключэньнем, якія патрабуюць водпуску крэдытаў) рэгуляваліся на месцы. У 1925 г. у дамы адпачынку было паслана—139 чал. і курорты—36 Гэта значыць—у параўнаньні з 1924 г., у 1925 г. было паслана на 15 проц. больш.

Культпраца

За пэрыяд 1924-26 г. шмат чаго зроблена ў галіне абсталяваньня і пабудаваньня клюбаў і г. д.

Напр.: у Барысаве пабудаваны клюб, які разьлічан на 350 чал., у Менску адбудаваны 2 флігелі—ад ін пад спартыўную залю, а 2-гі пад піанэрскі клюб.

Апрача гэтага пры клюбе Ільліча супольна з беларускім саюзам народнага харчаваньня пабудована грамадзкая харчэўня, а плошча пры клюбе ўся засаджана зялёнымі дрэвамі і агароджана плотам.

У далейшым зьезд вынясе пажаданьне, каб вучпрафсож працягваў працу па падняцьцю зарплаты, асабліва ніжэйшых катэгорый, вышукаў сродкі на пабудову памяшканьняў для культурна-асьветных мэтаў і прадаўжаць далей працу па ўстанаўленьні здзельшчыны.

Одкуп рамонту машын—гэта вельмі цікавая сыстэма.

Рабочыя ўзялі ў сучасны момант сабе на одкуп паравозы.

Адміністрацыі за прабег паравозу ў 100 вёрст вызначае 2 р на рамонт; вось на гэтыя грошы рабочыя і робяць рамонт.

На адным паравозе бывае прагараць, затое на 2 гім нагоняць.

Н огул, на адкупнай сыстэме рабочыя маюць больш 100 проц. прыработку.

Таму зьезд ухваліў гэтую сыстэму ўвесьці.

Каваль.

Хроніка.

Зьнішчэньне шкодных варункаў працы.

ЦП саюзу народнага харчаваньня мае правесьці ў працягу мая-чэрвеня досьлед як прыватных прадпрыёмстваў, так і прадпрыёмстваў грамадзкага харчаваньня дзеля зьнішчэньня шкодных варункаў працы на гэтых прадпрыёмствах.

Курорт для сувязьнікаў.

ЦП саюзу сувязі атрымала ад Народнага Камісарыяту Пошт і Тэлеграфу 16 месц на курортах і 8 месц у дом адпачынку ў Ялце.

Месцы разьмеркаваны па акругах БССР з правам пасылкі хворых пэрсанальна самымі акругамі.

Адчыненьне II-га ўсебеларускага настаўніцкага зьезду.

5-га мая ў 6 з паловай гадзін увечары ў Дзяржаўным Тэатры адчыніўся II-гі ўсебеларускі настаўніцкі зьезд.

Адчыняючы зьезд, т. Ахрамовіч адзначыў наш гаспадарчы і культурны ўзрост; роля настаўніцтва ў гэтай галіне павялічылася. Значная частка настаўніцтва ўступіла ў шэрагі камуністычнай партыі і высунута на адказныя пасты па райвыканкомах.

Мала праводзіць грамадзкую працу пад лёзунгам агітацыі, але яна павінна дапамагчы культурна-эканамічнаму ўзросту беднаты і замацаваньню саюзу рабочае клясы з бедняком і серадняком.

Ад імя ЦК КПБ зьезд вітаў генэральны сэкратар т. Крыніцкі, які выклікаў гучныя воплескі сваёй прамовай на прыгожай беларускай мове. Прамоўца зазначыў, што зьезд павінен павесьці настаўніцтва па шляху супольнай працы з рабочай клясай, якая вядзе барацьбу за інтарэсы працоўнай людзкасьці ўсяго сьвету. Мала быць лёяльным, але трэба практычна агітаваць за сацыялістычнае будаўніцтва.

Апроч таго, зьезд вiталі: старшыня СНК БССР т. Адамовіч, Народны Камісар Асьветы т. Баліцкі, ад ЦК ЛКСМБ т. Баравікоў, ад ЦСПСБ т. Конанаў, удзельнікі першага настаўніцкага зьезду т. Сяньцкевіч і інш.

Пасьля ўрачыстай часткі вечара для ўдзельнікаў быў наладжан спэктакль.

Значэньне „Дню лесу“ ў пажарнай справе.

З 15-га красавіка па 15-е мая г. г. па ўсёй БССР праводзіцца кампанія „Дзень лесу“. Акрамя сваёй непасрэднай мэты, лес наогул, і ў прыватнасьці кампанія «Дзень лесу», якая цяпер праводзіцца, мае вялізнае значэньне і ў пажарнай справе.

Мы шмат разоў казалі, што барацьба з пажарамі можа весьціся ў двух кірунках, а іменна: першы—гэта профіляктычная, г. зн. папераджаючыя меры, а другі—непасрэдная арганізаваная барацьба з агнём. Апошняя мера дасягла ў нас узроўню здавальняючага, і мы маем у гэтай галіне значныя дасягненьні. Аднак, мы яшчэ не давялі гэту меру да максымальных разьмераў. Але мера першая, якая па сваёй істоце зьяўляецца больш вернай і радыкальнай, знаходзіцца ў нас яшчэ ў нездавальняючым становішчы, ня гледзячы на ўсю яе важнасьць у абставінах нашай саламянай Беларусі.

Калі зьвярнуцца да статыстыкі пажараў за леташні год, то мы ўбачым, што сельскія пажары складаюць найбольшую колькасьць ад усіх пажараў. З 3683 пажараў па ўсёй БССР з першага кастрычніка 1924 г. па 1-е кастрычніка 1925 г. на сельскія мясцовасьці прыпадае 3552.

Адзінай рэальнай мерай па барацьбе з пажарамі ў вёсцы зьяўляецца: 1) абсталяваньне агнятрывалых будынкаў, а на першы час, хаця-б стрэх, 2) своечасовая і акуратная вычыстка комінаў і нагляд за добрым утрыманьнем печаў, 3) абсталяваньне выгадных натуральных вадазбораў і 4) дрэванасаджэньне. Апошняе вельмі мала ўжывалася ў нашай вёсцы, а ў некаторых месцах і зусім ня ўжываецца, а між тым гэта мае вялікае значэньне, каб перашкодзіць далейшаму перакіданьню полымя.

Усім вядома, што нашы вёскі і сёлы і нават мястэчкі строіліся так цесна, не захоўваючы нават самых элемэнтарных будаўнічых і супроцьпажарных правіл, што пры пажарах і адсутнасьці хуткай дапамогі пажарнай каманды, гараць амаль што цэлыя вёскі. Адгэтуль голад, жабрацтва і г. д. Пры наяўнасьці насаджаных дрэваў, хоць полымя і ўзьнімецца, але далей перакідацца яно ня можа і сустракае перашкоду да далейшага перакіданьня.

Гэтым самым ніколькі не зьмяншаецца вартасьць і значэньне пажарных каманд і дружын, але іх тэхнічная адсталасьць і слабасьць—адсутнасьць інвэнтара ў многіх арганізацыях, няўмелае абыходжаньне многіх сельскіх дружын з пажарнымі прыладамі, тэхнічная пажарная нявпісьменнасьць і інш.,—усе гэтыя моманты настойна патрабуюць ад нас зьвярнуць пільную ўвагу іменна на тыя меры, якія могуць з посьпехам хутчэй праводзіцца, чымся тыя мерапрыёмствы, якія патрабуюць доўгага часу для ўдасканаленьня іх.

Спэцыяльным абежнікам Нар. Кам. Унутр. Спраў ужо прапанавана ўсім пажарным арганізацыям Беларусі прыняць актыўны ўдзел у гэтай кампаніі і аддаць ёй найбольш увагі.

Усе пажарныя арганізацыі, а таксама і паасобныя члены іх павінны ня толькі памагаць гэтай кампаніі, але практычна прыняць гарачы і актыўны ўдзел у насаджэньні лесу там, дзе гэта карысна і патрэбна.

Лясныя органы павінны без перашкод і хутка адпускаць пажарным арганізацыям патрэбную колькасьць лесу і памагаць ім тэхнічнай парадай у лепшых формах яго насаджэньня, а таксама ў справе аховы ўжо існуючых насаджэньняў, бо вопыт прошлага году паказаў, што шмат пасаджаных дрэваў, якія ўжо пачалі прыжываць, былі раскрадзены і зьнішчаны.

Е. Новік.

Наш гандаль у сакавіку месяцы.

(Кан'юнкрурныя даныя, заслуханыя ў гандлёвай плянавай камісіі).

Хлебазагатоўкі ў сакавіку м-цы перавысілі загатоўку ў лютым м-цы на 32 проц., што тлумачыцца значным падвозам хлеба на рынкі: падвоз хлеба, у сваю чаргу, павялічыўся дзякуючы здачы адзінага сельска-гаспадарчага падатку. Трэба ўзяць пад увагу, што ў хлебазагатоўках бралі ўдзел выключна дзьве арганізацыі—хлебапрадукт і спажывецкая каапэрацыя.

Апошняя скіравала сваю ўвагу на загатоўку хлеба на Украіне, дзякуючы чаму ў Беларусі трымаюцца высокія цэны на хлеб, што спрыяе ўвозу хлеба з па за межаў Беларусі. Высокія цэны спрыялі таксама загатоўкам Хлебапрадукту, які слаба разгарнуў загатоўкі ў сакавіку месяцы.

Недахват грошы ў загатоўчых арганізацый таксама зьмяншаюць тэмп загатовак. Прыватны гандляр з прычыны нясталасьці цэн устрымліваецца ад павялічэньня загатовак. У сакавіку асноўнымі загатоўцамі засталіся толькі тры арганізацыі. Управа Дзярж. Гандлю была зьнята з рынку. Пасыўны ўдзел у хлебазагатоўках некалькі зьменшыў цэны на жыта (на 2 проц.), па іншых культурах ёсьць некаторае павышэньне.

У агуле цэны па Беларусі ў сярэднім вышэй, чым у іншых мясцовасьцях СССР. Неадпаведнасьць цэн прымусіла як рабочую каапэрацыю, так і прамысловасьць (харчовую) зьвярнуць увагу на ўвоз хлеба і ячменю з па-за межаў БССР.

На выпечаны хлеб па Беларусі ў сярэднім цана павялічылася на 4 проц. Загатоўка льнянога семя зьменшылася супроць лютага на 19,6 проц., што тлумачыцца сканчэньнем сэзону загатоўкі льнянога семя. Прапанаваньне ільну павялічылася толькі ў тых раёнах, дзе больш разводзіцца лён (Віцебская і Полацкая акр.).

Нізкія загатоўчыя цэны мелі ўплыў на недабор супроць лішкаў, якія ў нас маюцца. Нявыгаднасьць для сялянства вывозіць лён на рынак можа выклікаць зьмяншэньне плошчы засеву ільну. Цэны на скаціну на мясным рынку растуць, даючы павялічэньне супроць мінулага м-ца на 7 проц. У параўнаньні з сакавіком 1925 г., у сёлетнім годзе цэны ў сакавіку павялічыліся на 20 проц. Загатоўка мяса зьменшылася на 12,5 проц. супроць лютага.

Значна ажывілася загатоўка скуранога сырцу, даючы павялічэньне супроць лютага на 218 проц.

Такое становішча з дробным скураным сырцом тлумачыцца тым, што прыватны гандляр не зацікаўлен гэтым гатункам сырцу, скіроўваючы сваю ўвагу амаль выключна на загатоўцы буйнага скуранога сырцу, цэны на які зьменшыліся супроць лютага на 32,2 проц.

Цэны на дробны скураны сырэц становяцца больш-менш сталымі.

На рынку прамысловых тавараў адчуваецца недахват у зьвязку з павялічэньнем спросу надышоўшага вясеньняга сэзону. Рост спросу наглядаецца ня толькі ў горадзе, але і ў вёсцы.

У горадзе больш патрабуюцца камвольныя тканіны, у вёсцы—жалеза, скураныя тавары. У сакавіку м-цы мануфактуры паступіла менш супроць лютага на 22,4 проц. Калі з баваўнянымі тканінамі становішча здавальняючае, дык у суконных і камвольных адчуваецца недахват, бо яны паступаюць у вельмі абмяжованым ліку і здавальняюць патрэбу на 25-30 проц.

Запатрабаваньне на лёгкую мануфактуру здавальняецца да 85 проц. У даным разе вёсцы аддаецца перавага перад горадам.

Становішча з мэталем вельмі цяжкае, амаль зусім няма лямешнае сталі; патрабаваньне на шыннае і сартовае жалеза здавальняецца на 25 проц.

Спрос на с.-г. машыны і прылады (плугі, бароны) будзе пакрыт поўнасьцю.

Павялічэньне прывозу скуры скураным сындыкатам, а таксама ўвоз скуры з-заграніцы значна паспрыялі настрою скуранога рынку, зрабіўшы яго больш сталым, чым у лютым м-цы. Увоз павялічыўся на 40-45 пр.

На лясным рынку наглядаецца некаторае ажыўленьне ў зьвязку з крызісам на мінэральны апал.

Цана к канцу сакавіка крыху павялічылася.

Мясцовы спрос здавальняецца цалкам. У сакавіку зварот як па розьніцы, так і па опту, павялічыўся. Павялічэньне зазначаецца па ўсіх контрагэнтах. Па розьніцы павялічэньне ў сярэднім па ўсіх каналах дасягае да 26 проц.; па опту павялічэньне супроць лютага (па біржавых зваротах) дасягае да 2,5 проц., фінансавая напружанасьць арганізацый павялічваецца, умовы разрахункаў становяцца горшымі.

Зьдзелкі гатункам даюць павялічэньне ў сакавіку супроць лютага на 7 проц.

Банкі здавальняюць сродкамі больш-менш стала, ня гледзячы на павялічэньне звароту. Пратэсты даюць зьніжэньне на 8,4 проц. Па бюджэтнаму індэксу ўзровень цэн у сакавіку дае павялічэньне на 2 проц., а па індэксу ЦСУ—на 4 проц.

Елін.

Аб якасьці масавай працы.

Пры абгаварэньні пастаноў сацыялістычнага будаўніцтва, індустрыялізацыі, пры размовах аб тых ці іншых мерапрыёмствах, накіраваных на павялічэньне асноўнага капіталу дзяржаўнай прамысловасьці і на барацьбу з тымі гаспадарчымі перашкодамі, якія мы перажываем—пры абгаварэньні ўсіх гэтых пытаньняў максымум увагі павінна быць зьвернута на **ўзьняцьце якасьці нашае працы сярод рабочых мас** па растлумачэньню сэнсу гэтых мерапрыёмстваў.

Рабочыя задаюць пытаньні, якія перш усяго паказваюць, што яны да пытаньняў сацыялістычнага будаўніцтва і індустрыялізацыі, асабліва перадавыя слаі рабочых, падыходзяць падзелавому і чакаюць практычнага адказу. З другога боку, гэтыя-ж пытаньні паказваюць, што рабочыя масы слаба і са спазьненьнем даведваюцца аб практычных гаспадарчых справах і аб тых задачах гаспадарчага будаўніцтва, якія зараз высоўваюцца перад намі.

Гэткае становішча нельга прызнаць нармальным. Зараз, калі сацыялістычнае будаўніцтва зьяўляецца штодзённай практыкай, штодзённай буднічнай работай, **калі зараз барацьба вядзецца не на полі бойкі а ў майстэрнях фабрык і заводаў у каапэрацыі, у розных гаспадарчых ячэйках**,—рабочыя масы павінны ведаць, што і як робіцца на кожным вучастку гаспадарчага фронту, які па сутнасьці справы **зараз зьяўляецца фронтам барацьбы за сацыялізм**.

Кожны рабочы і служачы павінен мець ня толькі агульнае ўяўленьне клясавых задач у гэтым пэрыядзе рэвалюцыі, але і павінен ведаць дасканальна свае клясавыя абавязкі і штодзённую працу свайго прадпрыёмства. Да гэтага году гэты спосаб практыкаваўся вельмі рэдка. Вельмі часта растлумачэньне рабочым нашых агульных гаспадарчых задач і агульных задач сацыялістычнага будаўніцтва не ўвязваецца з тымі практычнымі пытаньнямі, з якімі рабочыя сустракаюцца ў сваёй штодзённай працы. Гэткае становішча наогул ненармальна і асабліва гэта ненармальнасьць узмацняецца ў зьвязку з прыходам на прадпрыёмствы новых рабочых з радоў узрастаючай моладзі і вёскі. Гэтыя новыя рабочыя пакуль што яшчэ ня могуць увязваць нашы агульныя задачы са штодзённай працай. Ня могуць увязваць свае клясавыя задачы з жыцьцём і працай прадпрыёмства, у якім яны працуюць; яны яшчэ ня могуць увязваць інтарэсы прадпрыёмства і свае ўласныя з усім гаспадарчым жыцьцём, з усім сацыялістычным будаўніцтвам.

Усё гэта высоўвае перад намі пытаньне аб палепшаньні і ўпарадкаваньні масавай працы ўсіх нашых арганізацый, асабліва нізавых партыйных, прафэсыянальных ячэек і фабзаўкомаў.

Яшчэ зараз у нас вельмі многа праводзіцца кампаній, бязупынна адна за другой, часам нават адначасова. Яны займаюць у нас шмат сіл і энэргіі, а на сыстэматычную паглыблёную працу застаецца мала часу. Нашы арганізацыі не пасьпяваюць абслугоўваць усе гэтыя кампаніі, а рабочыя ў зьвязку з гэтым тым менш ведаюць аб тым, што і чаму праводзіцца.

Партыйным і прафсаюзным арганізацыям трэба ўзяцца за справу ўпарадкаваньня гэтага пытаньня. **Упарадкаваць у тым сэнсе, каб скараціць колькасьць агітацыйных і перавыбарных кампаній і за кошт колькасьці ўзьняць якасьць іх.** З другога боку трэба нашы арганізацыі на прадпрыёмствах паставіць у такія ўмовы, **каб яны большую частку свайго часу аддавалі масавай працы; менш усякіх непатрэбных пасяджэньняў, менш увагі ўсякім фармальным дасягненьням, а больш сапраўднай масавай працы і тым пытаньням, якія больш цікавяць і хвалююць рабочыя масы, а гэтыя пытаньні, зразумела, знаходзяцца ў шчыльнай сувязі з будаўніцтвам сацыялізму.** Гэтыя пытаньні павінны знаходзіць своечасовыя і дакладныя адказы і тлумачэньні. Гэта палегчыць і ўзмацніць выхаваўчую працу, палегчыць і ўзмацніць кіраўніцтва масамі з боку партыі, і рабочыя масы шырэй, больш поўна будуць уцягнуты ў практыку будаўніцтва сацыялізму, шлях да якога ляжыць праз індустрыялізацыю.

Л.

За паляпшэньне якасьці прадукцыі.

(Гутарка са старшынёй асобнай камісіі па паляпшэньню якасьці прадукцыі пры ВСНГБ тав. Дзюніным).

Рост вытворчых сіл краіны, эканамічны ўзмым, сканцэнтраваньне ў руках дзяржавы ўсёй фабрычна-заводзкай прамысловасьці, удзел нашай уласнай прадукцыі на сусьветным рынку,—усё гэта высунула новыя патрабаваньні: пашырыць нашу гаспадарку, падняць эканамічны стан за лік паляпшаньня якасьці вырабу нашых фабрык і заводаў. Дзеля гэтага была склікана (загадам па ВСНГ СССР ад 28 X пр г. пад № 69) асобная камісія па паляпшаньню якасьці прадукцыі. Мэты і задачы памянёнай камісіі—падняць якасны ўзровень вырабаў нашых дзяржаўных прадпрыёмстваў.

Ніхто ня будзе спрачацца, што дрэнная якасьць тавараў кепска адбіваецца на інтарэсах шырокіх рабочых і сялянскіх мас. З гэтай прычыны прафэсыянальныя і гаспадарчыя органы павінны звярачваць самую сур'ёзную ўвагу на ўзьняцьце якасьці прадукцыі. Працаўнік гаспадарчага прадпрыёмства павінен памятаць, што тэмп росту якасьці вырабу будзе мець непасрэдны ўплыў на дабрабыт нашага гандлёвага балянсу. Прадстаўнікі вытворчых нарад на мясцох, гаспадарчых органаў, прафэсыянальных саюзаў павінны на старонках друку шырока асьвятляць усе заўважаныя недалікі і дэфэкты вытворчасьці дзеля спыненьня іх і прыняцьця практычных мер. Мы павінны давесьці якасьць прадукцыі да ўзроўню якасьці тавараў даваеннага часу і загранічных тавараў.

«За рэжым эканоміі» і «за паляпшаньне якасьці»—лёзунгі аднолькавыя і барацьба за іх павінна весьціся аднолькава інтэнсыўна.

Не перагібаючы палкі, працаўнік гаспадарчага прадпрыёмства павінен асабліва асьцярожна падыйсьці да вырашэньня і ажыцьцяўленьня абодвых лёзунгаў.

Існуючая пры ВСНГ асобная камісія па паляпшаньню якасьці яшчэ не пасьпела выявіць належны размах працы па некаторых тэхнічных прычынах. Праўда, досьледы некаторых галін прамысловасьці сталі голасна абгаварвацца, але практычных указаньняў, прапаноў і вывадаў пакуль што ня зроблена.

Зараз асобная камісія пачынае нармальна працаваць, бяручы курс у бок паглыбленьня працы па падняцьцю якасьці вырабаў ва ўсіх галінах прамысловасьці ў маштабе БССР.

У зямельным аддзеле Менскага АВК.

Стан азіміны.

Згодна вестак, атрыманых з месц, жыта вышла добрым з-пад сьнегу. Выпраўшых кавалкаў мала прыкмячаецца.

Крэдыты на набыцьцё насеньня.

Акруговы зямельны аддзел разьмяркоўвае паміж с.-г. крэдытнымі т-вамі 6 тысяч руб. пазыкі, якая атрымана ад Белсельбанку, для набыцьця яравога насеньня. Гэта пазыка будзе выдавацца выключна бяднейшаму сялянству.

Дасьледваньне насеньня гародніны.

Выдзеленая спэцыяльная камісія ўтварыла досьлед якасьці насеньня гародніны як у прыватных, так і ў дзяржаўных і каапэрацыйных крамах. На аграномічнай станцыі са зробленых 22 спробаў 9 далі нездавальняючыя вынікі. У сувязку з гэтым, адпаведныя ўстановы атрымалі загад зьнішчыць насеньне дрэннай якасьці.

Рэгістрацыя гатунковай скаціны.

З прычыны разводзьдзя ў красавіку не магла праводзіцца поўнасьцю рэгістрацыя гатунковай скаціны. З гэтай прычыны ў маі адбудзецца дадатковая рэгістрацыя гатунковых коняў, быдла і сьвіней.

Пашырэньне малочных т-ваў.

Зараз па Менскай акрузе налічваецца 31 малочнае т-ва, у той час, як летась было толькі 11 малочных пунктаў.

Арганізацыя машынных таварыстваў.

Па ўсёй акрузе налічваецца 16 машынных т-ваў (у адным толькі Астрашыцка-Гарадокскім раёне—8 т-ваў). Робяцца захады, каб з машынных таварыстваў арганізаваць машынны саюз, бо с.-г. таварыствы ўжо ня могуць іх абслугоўваць. Машынныя т-вы ня толькі закупаюць для сваіх членаў с. г. машыны, але таксама набываюць штучнае ўгнаеньне, непасрэдна зносячыся з заводамі па вырабу мінэральнага ўгнаеньня.

Жывёлаводзкія таварыствы.

Зараз па акрузе налічваецца 7 нізавых жывёлаводзкіх т-ваў (летась было толькі адно акруговае т-ва па развядзеньню гатунковай скаціны).

Т-вы скупліваюць самых лепшых гатункаў бугаёў і кныроў; на гэту мэту яны атрымалі адпаведныя крэдыты.

Стан папраўчых працоўных сельскагаспадарчых калёній.

Лік калёній.

У БССР ёсьць 12 папраўчых працоўных с.-г. калёній з плошчаю зямлі ў 1670 дзесяцін. У іх занята да 600 чалавек зьняволеных, якія ня ведаюць іншых прафэсій, апрача сельскай гаспадаркі. На працу ў калёніі накіроўваюцца толькі тыя зьняволеныя, якія па стану свайго здароўя патрабуюць працы на сьвежым паветры. Калёніі знаходзяцца на гаспадарчым разрахунку і гэтым аблягчаюць бюджэт дзяржавы.

Павялічэньне сельска-гаспадарчых калёній ідзе за рахунак скарачэньня адпаведнага ліку месц у спраўдамох і самых с раўдамоў.

Насеньне і сельска-гаспадарч машыны.

С.-г. калёніі забясьпечаны насеньнем поўнасьцю. У некаторых калёніях пачалася сяўба. У сёлетнім годзе плошча зямлі, адведзенай пад яравыя пасевы, павялічана ў параўнаньні з леташнім годам на 30 проц.

С.-г. машынамі калёніі забясьпечаны на 70 проц.

Калёніі маюць 119 коняй, 180 шт. буйнай рагатай жывёлы, 200 штук сьвіней і 150 авец. Ёсьць рассаднікі па гадоўлі сьвіней буйнага ангельскага гатунку. Парасят гэтага гатунку (200 штук) калёніі перададуць ваколічнаму сялянству.

Прадпрыёмствы калёній.

Крахмальны завод с.-г. калёніі «Заря», Магілёўскай акругі, абсталёван і пушчан у ход самімі зьняволенымі ў верасьні 1925 году. Прадукцыя заводу ўжываецца ў межах БССР.

У тэйжа калёніі зьняволеныя прыступілі да абсталяваньня і ўдасканаленьня паравога млыну.

У калёніі «Рассвет», Менскай акругі, абсталёван нафтавы млын на дзьве мукамольныя паставы.

У калёніі «Лесковічі», Віцебскай акругі, абсталёван паравы млын і ўстаноўлена дынама-машына, якая дае сьвет для калёніі.

Штучная афарбоўка каўбасных вырабаў.

Штучная афарбоўка каўбасных вырабаў утвараецца з аднаго боку, каб дадаць прыгожы надворны выгляд гэтаму прадукту, а з другога боку—гэта афарбоўка часта ўжываецца, каб псаваны тавар пусьціць у продаж, як добраякасны. І вось тут якраз можа здарыцца, што надворны выгляд увядзе пакуп целя ў аблуду, і ён купіць прыгожы прадукт а па якасьці яго—шкодны для здароўя. Шкода-ж для здароўя можа быць ня толькі ад таго, што сам прадукт можа быць псаваны, але часта яшчэ і ад таго, што сама фарба бывае шкоднай (анілінавай), якая каштуе таньней няшкоднай (расьліннай і жывёльнай). Якраз анілінавая фарба часта і ўжываецца прадпрыёмствамі. Гэтыя выпадкі прыходзілася вглядаць пры дасьледаваньні ў Пастэраўскім Інстытуце як каўбасных вырабаў, так і самае фарбы, якія браліся з прадпрыёмстваў, асабліва дробных.

Калі-ж санітарная арганізацыя зрабіла прапанову прадпрыёмствам, каб зьнішчыць штучную афарбоўку сваіх вырабаў, то апошнія адказалі, што само менскае жыхарства патрабуе гэтага. Буйныя прадпрыёмствы, як „Белмясторг“ і інш., якія ўжо сталі на гэты шлях, кажуць, каапэратывы, куды дастаўляецца гэты прадукт, самі патрабуюць штучнае афарбоўкі, бо без яе ня ідзе тавар.

Няўжо гэта так? Няўжо само жыхарства жадае, каб прадпрыёмствы, карыстаючыся гэтым, абманывалі яго, зьдзекваліся над яго здароўем дзеля сваёй карысьці?

Калі такое зьявішча да гэтага часу і мела месца, дык пара ўжо ад гэтага адмовіцца.

Ня тая каўбаса будзе добраякаснай, што па-брыдоты чырвона афарбавана, а тая, што прыгатавана з добраякаснага мяса і прыгатавана належным спосабам. Сама фарба—ці шкодная, ці няшкодная—не дае зусім ніякае карысьці арганізму.

У іншых гарадох СССР гэта штучная афарбоўка даўно зьнішчана, і нашы буйныя прадпрыёмствы, пасылаючы туды тавар, не даюць штучнае афарбоўкі, бо такога прадукту там ня будуць купляць, бяручы пад увагу вышэйпамянёнае.

Усё тое, што штучна фарбуецца, ня мае свайго добрага натуральнага выгляду, а часта і добрае якасьці, асабліва гэта тычыцца харчовых прадуктаў. Калі мы будзем вымагаць, каб нам давалі прадукт у яго натуральным выглядзе, дык гэтым самым мы прымусім прадпрыёмствы палепшыць якасьць яго.

Д-р Магілеўчык.

У Дзяржаўнай Пляновай Камісіі.

Капітальныя работы Белскуртрэсту.

Прэзыдыум ДПК зацьвердзіў праграму Белскуртрэсту, якая прадугледжвае капітальны рамонт, пабудову новых будынкаў, сілавыя ўстаноўкі і інш. на суму 304 943 руб.

Прэзыдыум адзначыў, што выкананьне вызначаных работ дасьць магчымасьць павялічыць вытворчасьць менскіх скураных заводаў па дробных скурах на 60 проц. і па буйных на 40, значна зьнізіць каштоўнасьць апрацоўкі, павялічыць вытворчасьць працы і павядзе да паляпшаньня якасьці прадукцыі.

Выкананьне вызначаных будаўнічых работ у сёлетнім годзе дасьць магчымасьць прыступіць да працы на новых заводах у другім і ў трэцім кварталах 1926-27 апэрац. году.

Бюро па электрафікацыі.

Прэзыдыум ДПК зацьвердзіў бюро па электрафікацыі ў складзе таварышоў: Каплана, Горына, Пятрова, Бонч-Асмалоўскага і Каржанеўскага.

Беларусізацыя сярод беспрацоўных.

Саюз савецкіх і гандлёвых служачых зьвярнуў асаблівую ўвагу на нацыянальную палітыку і распачаў шырокую кампанію па вывучэньню беларускай мовы сярод сваіх членаў. Першачарговую ўвагу саюз зьвярнуў на беспрацоўных. Пры саюзе мінулым летам былі ўтвораны курсы беларусазнаўства. Курсы цягнуліся 4 месяцы і далі добрыя вынікі. Пры выпуску слухачы-беспрацоўныя выявілі значныя дасягненьні, і зараз амаль што ўсе пасланы на працу.

Дзеля падрыхтоўкі беспрацоўных саюз у канцы лютага адчыніў другія курсы па беларусазнаўству. На курсы запісалася 27 чалавек. Ходзяць на курсы вельмі акуратна. Усе слухачы вельмі ўважліва адносяцца да заняткаў, і, ня гледзячы на кароткі тэрмін існаваньня курсаў, ужо заметны посьпехі. Саюз савецкіх і гандлёвых служачых усімі мерамі імкнецца павысіць кваліфікацыю сваіх членаў, асабліва сярод беспрацоўных, якія без кваліфікацыі не маглі знайсьці сабе працы.

А. Арэшнік.

ХРОНІКА.

АХОВА ЗДАРОЎЯ.

Зубная дапамога.

У Менску арганізуецца паказальны зубаўрачэбны габінэт.

Адначасна ўзьнята пытаньне аб арганізацыі зубных амбуляторый дыспансэрнага тыпу ў акругах.

Звычайныя зубагабінэты ўтвораны ў кожным раёне.

Курсы па судова мэдыцынскай экспэртызе.

З пачатку новага бюджэтнага году ў Менску адчыняюцца курсы для падрыхтоўкі працаўнікоў па судова-мэдыцынскай экспэртызе.

Курсы разьлічаны тэрмінам на год.

3-хдзеньнік на карысьць сухотных.

Н. К. Аховы Здароўя разам з Чырвоным Крыжам арганізуюць з 25 да 28 мая 3-хдзеньнік на карысьць сухотных. Гэта справа ўзложана на сухотны дыспансэр.

Сабраныя сродкі перададуцца ў распараджэньне Савету Сац. Дапамогі.

Дзіцячая амбуляторыя.

Пры дзіцячай клініцы наладзіла працу амбуляторыя, якая дае бясплатную дапамогу дзецям. Штодзённа амбуляторыю адведвае да 20 х дзяцей.

Праезд тав. Сямашкі.

Учора а 6-й гадз. раніцы праз Менск праехаў заграніцу Нар. Кам. Аховы Здароўя РСФСР тав. Сямашка.

Піанэрскія лягеры.

Цэнтральнае бюро піанэраў вызначыла арганізацыю ў ліпені сёлетняга году цэлага шэрагу піанэрскіх лягераў.

Узбуджана хадайніцтва перад ЦСПСБ аб аказаньні дапамогі ў арганізацыі іх.

Рост саматужных арцеляў.

У працягу 6 цёх апошніх тыдняў у Менску арганізавалася 5 саматужных арцеляў. Арганізуецца яшчэ 4. Арцелі пераважна шавецкія, кравецкія і інш.

Адсутнасьць масла ў крамах Цэрабкопу.

Наглядаецца амаль поўная асутнасьць кароўяга масла ў крамах Менцэрабкопу. Спрос на яго вагромны, а таму МЦРК ня мае магчымасьці здавальняць патрэбу ў масьле.

За апошнія дзьве МЦРК атрымаў 316 пудоў масла, на днях чакаецца атрыманьне яшчэ 300 пуд. ЦРК адпушчае масла ўсяму насяленьню да 1 кілёграму па цане 2 руб. 20 к. кілё.

Рост ашчаднасьці.

За красавік сёлетняга году на ўклады працоўных касаў ашчаднасьці Менскай акругі паступіла 159.332 руб. За гэты-ж час касы выдалі 139 110 руб.

Такім чынам, астатак ўкладаў павялічыўся на 20.222 руб., дасягнуўшы да 1-га мая сумы 315.349 р.

За красавік прыбыло 147 укладчыкаў, і да пачатку мая кліентура касаў вызначылася ў агульным ліку 8.371 чал.

Тэатр-кіно.

„Гарпун“

(Кіно „Пролетарий“)

Фільма выяўляе сабой, як відаць, спробу загранічнай кінэматаграфіі паказаць навуковую карціну на фоне драматычнага сюжэту.

Гледачу паказваюць, як ловяць і апрацоўваюць кітоў. Дзіўна толькі, што для гэтай мэты патрэбна было перанесьці дзеі ў той добры стары час, калі па марах і акіянах хадзілі не параходы, а парусныя судны. Бадай што знаёмства з кітабойным промыслам было-б куды больш цікава і для гэтага не патрэбна было-б дабаўляць і перагружаць фільму цяжкім і сумным сюжэтам.

Самае цэннае ў «Гарпуне»—гэта тая частка, дзе глядач бачыць паляваньне на кітоў. Тут некалькі эпізодаў запраўды карысных, цікавых і добра апрацаваных.

Вельмі шкода, што надпісы ня ўсюды тлумачаць спосаб лову кіта і для якой мэты ідуць здабываемыя ад кіта рэчы.

Што датычыцца паасобных частак фільмы, то яны, апрача таго, што ня цікавяць гледача, яшчэ ў большай частцы кепска выпаўнены тэхнічна. **В.**

Клара Юнг.

(Да гастроляў у Менску).

Клара Юнг—артыска яўрэйскага тэатру. Артыстка таленавітая, што прызнана і ў Амэрыцы, і Зах. Эўропе, і ў СССР; артыстка, якіх яўрэйскі тэатр налічвае толькі адзінкамі. Выключны тэмпэрамант, няпрымушаная лёгкасьць яе рухаў, прыемны голас і ўменьне ў самых дробных рысах выявіць патрэбны тып—вось прычыны таго вялікага посьпеху, які мае Клара Юнг.

Шкада толькі, што гэты запраўдны талент выступае ў апэрэтцы. Шкада, што мастацкае выкананьне Клары Юнг знайшло сабе месца ў мяшчанска сантымэнтальнай яўрэйскай апэрэтцы. Вартасьць яўр. апэрэткі з яе „амэрыканскім шчасьцем“ нікольківня больш любоўна буржуазнага жарту зах.-эўрапейскіх „Сильв“ і „Баядэрак“.

Між іншым, ня лішне спыніцца таксама на складзе трупы. Звычайна бывае, што разам са славутым артыстам на гастролі прыяжджаюць і другарадныя артысты. У дадзеным разе—уся трупа, не выключаючы і балету, варта сваёй прымадоны і робіць поўнае ўражаньне сталічнага калектыву.

Прыемна адзначыць той факт, што апэрэта Клары Юнг далёка пашла ўперад ад ужытых і шаблонных спосабаў ня толькі яўр. апэрэты, але нават і расейскай у сэнсе рэжысэрскага афармленьня.

Ня гледзячы на тое, што сцэна „Дому Культуры пабудавана вельмі дрэнна і там няма патрэбных дэкарацый, а эрэтачка спэктакль дадзень гледачу ў добрай апрацоўцы і ў цікавым выкананьні.

Да гэтага трэба дадаць, што ў некаторых месцах апэрэткі вельмі трафна ўжываецца ўмоўнасьць пастаноўкі, чаго не рабіла ніводная з апэрэтак, якія перабывалі ў нас, і што зьяўляецца для Менску новым і цікавым.

Л.

Перадача тэатраў і кіно г. Бабруйску з рук прыватных асоб пад загад Галоўпалітасьветы і Белдзяржкіно

ЦП праф. саюзу прац. мастацтва падало ў Галоўпалітасьветы дакладную запіску, у якой саюз зазначае на неабходнасьць прысьпешыць вырашэньне пытаньня аб перадачы тэатраў і кіно з рук прыватных асоб пад загад Галоўпалітасьветы і Белдзяржкіно.

Культшэфства саюзу працаўнікоў мастацтва над Чырвонай арміяй у лягерах

У сувязку з надыходам летняга лягернага пэрыяду, ЦП саюзу прац. мастацтва вызначыла месцам на неабходнасьць пры складаньні пляну свае культшэфскай працы ўзяць пад увагу масавае культурнае абслугоўваньне Чырвонае арміі ў лягерах. Становіча вырашана пытаньне аб прадстаўленьні мясцовым культшэфскім камісіям магчымасьці атрымліваць фільмы з тутэйшых кіно-тэатраў хоць-бы адзін раз у тыдзень для дэманстраваньня ў лягерах.

СУД.

Хуліганства ў клюбе.

У канцы красавіка нарсуд 9 вуч., Менскае акругі, з удзелам грамадзкіх абвінаваўцаў і абаронцы ў памяшканьні чэрвенскага цэнтр. раб. клюбу разглядаў справу аб хуліганстве ў клюбе.

Справа малюецца так: 30 сакавіка г. г. у клюб, які быў перапоўнен людзьмі з прычыны таго, што ў ім адбываўся антырэлігійны яўрэйскі вечар, пачалі ўламывацца гр-не Нісьневіч Веніямін і Ліўшыц Мордух. На прапанову распарадзіцеля т. Гантмана не перашкаджаць і ня зрываць працы пачалі яго зьневажаць і ўрэшце гр-н Ліўшыц даў яму аплявуху.

Суд зрыў Нісьневічам і Ліўшыцам вечар нашоў недаказаным. За хуліганства Ліўшыц пакаран двума тыднямі прымусовай працы. Нісьневіча-ж суд у крымінальным парадку апраўдаў, вылучыўшы яго справу для прыцягненьня яго да адказнасьці ў адміністрацыйным парадку.

Чэрвенец.

Паштовая скрынка.

Цітаву В. Ваша карэспандэнцыя: „МОПР у вёсцы“ перададзена ў газэту „Беларуская Вёска“.

Бруку С. Артыкул „Аб рэарганізацыі практычных заняткаў пэдагагічных тэхнікумаў“. пераслан у часопіс „Асьвета“.

Длінносу М Ваша карэспандэнцыя: „Лішь бы мейсца заняць“ накіравана ў Калінінскі акр. аддз. нар. асьветы.

Тото. Ваша карэспандэнцыя: „Ільняны кароль“ накіравана для разгляду ў Нар. Кам. Унутр. Гандлю.

Апавяшчэньні.

— Сёньня, 6 мая, а 7 гадз. увечары ў памяшканьні ІБК адбудзецца пленум с… сэкцыі, на якім член сэкцыі Аўд. Ярашч… прачытае даклад на тэму: «Сувязь сельскай гаспадаркі Беларусі з рынкам».

— Сёньня, 6 мая, а 6 з палов. гадз. склікаецца пленум Акцябрскага райкому КП… Прысутнасьць членаў і канд. райкому, членаў і канд. рэвізійнай камісіі р-йкома—абавязкова. Запрашаюцца сэкратары ячэек.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛ…

ТЭАТР-КІНО

Кіно „Красная Звезда“

„ЖЕНЩИНА ГОРНЫХ ВЕРШИН“,

Трагедыя ў 8 ч.

У галоўных ролях вядомыя амэр. артысты Рам н Наварро і Барб ра-ля-Марр.

Кіно „Пролетарий“

„ГАРПУН“

у 8 частках.

З жыцьця кітабойцаў.

Старчыцкі с-савет, Красна-Слабодзкага раёну, Слуцкае акругі

гэтым абвяшчае, што 14 га мая 1926 г. у памяшканьні сельсавету будзе разглядацца справа аб скасаваньні шлюбу гр-кі

ЛАГУН Барбары з гр. ЛАГУНОМ Васілём,

якіх невядома дзе знаходзіцца.

На разгляд справы запрашаюцца абедзьве зацікаўленыя асобы.

Няяўка аднае з зацікаўленых асоб ня спыняе разгляд справы.

Сэкратар сельсавету ГАРАЖАНКА.

ГУРСКІ Кузьма выклікае сваю жонку **ГУРСКУЮ Палагею**, якая невядома дзе знаходзіцца, на разгляд справы **аб скасаваньні шлюбу.**

Разгляд справы адбудзецца 14-га мая г. г. у г. Горках, у Казімірскім райсельсавеце.

Кузьма Гурскі.

Ісерскі сельсавет Слуцкага раёну і акругі гэтым абвяшчае

што 28 мая г. г. у памяшканьні сельсавету будзе разглядацца справа **аб скасаваньні шлюбу гр. в. Каты, Ісерскага сельсавету,**

Туравец Акуліны з гр. Тураўцом Сымонам Аляксеевым

які знаходзіцца ў Амэрыцы. На разгляд запрашаюцца абедзьве зацікаўленыя асобы.

Няяўка аднае з зацікаўленых асоб ня спыняе разгляду справы.

Старшыня сельсавету НОВІК

ЗГУБЛЕНЫ:

— Сябр. кніж. № 1067974, выд. саюз. металістаў, лічн. кніж. № 19, выд. Багатольскім ваен. кам., Нікіфараў Янка.

— Учотн. кніж. на каня № 396, выд. 3-м ваен. конск. вуч., Кулік Янка.

— Учотн. кн. № 222, выд. б. Станьк. вол. вык. кам., Івашын Захар.

— Сябр. кніжка № 4012, выд. саюза савслужачых гандлю, Мушкінай Б. С. кв. 2084.

— Пасьведчаньне № 1063, выд. Ленінградзкай міліц., Бейлінай С. Я., кв. 2085.

1-ая дзяржаўная друкарня.